

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ТА ПРАВА

**КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО, КОМЕРЦІЙНОГО ТА
ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА**

**РЕФОРМИ ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Круглий стіл студентів
(Київ, 11 жовтня 2017 року)

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

КИЇВ 2017

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

ББК Х67.9(4Укр)303
УДК 346.13

Реформи законодавства в умовах євроінтеграції [Електронне видання]: тези доповідей круглого столу студентів (Київ, 11 жовтня 2017)./ від.ред. О.О. Бакалінська, Л.Л. Нескороджена – К., 2017. – 69 с.

У збірнику подані тези доповідей за матеріалами круглого столу студентів, в яких розглядалися проблемні питання щодо проведення в Україні різних реформ в умовах євроінтеграції, а саме: проведення судової реформи та її наслідки, проведення освітньої реформи та введення практичної складової в освітній процес, реформування сфери господарювання, узагальнення наслідків проведених реформ законодавства в умовах євроінтеграції, розкриття позитивних та негативних аспектів проведення реформ законодавства в умовах євроінтеграції, систематизація вітчизняного та зарубіжного досвіду в подоланні економіко-правових суперечностей розвитку галузей економіки, що були реформовані.

Матеріали представлені у авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори та їх наукові керівники. .

Редакційна колегія:

д.ю.н., доцент О.О. Бакалінська;
к.ю.н., доцент Л.Л. Нескороджена.

Відповідальний за випуск: к.ю.н., доцент Л.Л. Нескороджена

© Кафедра міжнародного приватного, комерційного та цивільного права
КНТЕУ, 2017

© Київський національний торговельно-економічний університет , 2017

ЗМІСТ

<i>Бабаджанян Г.Б.</i>	Реформування інституту автономії волі сторін	4
<i>Віннікова В. Д.</i>	Практична складова в процесі навчання студентів	8
<i>Гитченко М.С.</i>	Проблема правової охорони комп'ютерних програм	11
<i>Горова А.А.</i>	Докази у господарському процесі в аспекті реформування законодавства в умовах євроінтеграції	14
<i>Гузь В.О.</i>	Євроінтеграція та Угода про асоціацію з Європейським Союзом: реформи та їх наслідки	18
<i>Закурська А. Е.</i>	Проблемні питання визначення поняття корпорації	21
<i>Ільченко Ю.О.</i>	Укладення договорів без печатки	23
<i>Коваленко Ж.А.</i>	Актуальні питання функціонування системи пасажирських перевезень в Україні	26
<i>Корольова А.А.</i>	Реалізація права на здійснення підприємницької діяльності фізичними особами	31
<i>Костенко О.Ю.</i>	Окремі питання вдосконалення презумпції при реалізації права на донорство	34
<i>Кричевцова Є.А.</i>	Роль колізійних норм у міжнародному приватному праві	37
<i>Листопадова А. М.</i>	До питання правового статусу Вищого суду з питань інтелектуальної власності	39
<i>Марієвська К.Я.</i>	Захист прав споживачів у Європейському Союзі	42
<i>Панасюк Т.С.</i>	Організація готельного підприємства	45
<i>Роїк А. С.</i>	Зловживання процесуальними правами в контексті адаптації національного законодавства до вимог права ЄС	48
<i>Роїк А. С.</i>	Реформування правового регулювання публічних закупівель в умовах євроінтеграції	51
<i>Скоропад Т. І.</i>	Гармонізація норм національного та європейського законодавства у сфері інтелектуальної власності	55
<i>Спільна О.В., Борцевич П.С.</i>	Проблеми реалізації учасниками товариства з обмеженою відповідальністю права на управління товариством	58
<i>Чугунова І.М.</i>	Реформи законодавства в умовах євроінтеграції	60
<i>Шульгін А.А.</i>	Вплив Угоди про асоціацію між Україною та країнами ЄС на консалтингові правовідносини	63

Бабаджанян Г.Б., 4 курс 3 група
Київський національний торговельно-
економічний університет, м. Київ, Україна
науковий керівник: кандидат юридичних
наук, доцент Гончаренко О.М.

РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ АВТОНОМІЇ ВОЛІ СТОРІН

Автономія волі на даний час є одним із ключових принципів регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом у міжнародному приватному праві. Це і не дивно, оскільки разом із колізійним регулюванням, даний механізм дозволяє ефективно розпізнавати право, найбільш наближене до відносин сторін та їх волевиявленню. У доктрині вказується, що автономія волі може бути представлена як окремий випадок реалізації загального принципу про необхідність регулювання договору найбільш близьким правом [5, с. 119].

Загальне визначення автономії волі, її зміст та основні засади реалізації, а також її правове регулювання передбачені у п. 5 ст. 1 Закону України (далі – Закону) «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 р. [3].

Відповідно до п.5 ст.1 та ч.6 ст.5 Закону, можна стверджувати, що сферою дії принципу автономії волі є весь комплекс суспільних відносин, що охоплюється поняттям «приватноправові відносини, які хоча б через один із своїх елементів пов'язані з одним або кількома правопорядками, іншими, ніж український правопорядок» або «приватноправові відносини, ускладнені іноземним елементом».

При цьому окремі фахівці наголошують на тому, що у такого роду правовідносинах має бути встановлено не лише факт наявності іноземного елемента, але і безпосередній зв'язок правовідносин з декількома правопорядками, інші вважають, що наявності у правовідносинах однієї з форм іноземного елемента достатньо для віднесення їх до предмета міжнародного приватного права.

Зазначимо, що відносно сфери дії принципу автономії волі суттєвим, є не стільки наявність іноземного елемента чи дійсний зв'язок відносин з декількома правопорядками, а те, що дані відносини мають певний приватний характер, тобто ґрунтуються на засадах юридичної рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності суб'єктів (п. 1 ст. 1 Закону).

Відповідно до п. 4 ст. 1 Закону України «Про міжнародне приватне право» вибір права - право учасників правовідносин визначити право якої держави підлягає застосуванню до правовідносин з іноземним елементом. Держава залишає за собою право встановлювати законодавчими актами випадки, в яких сторонам може надаватися можливість вибору застосованого закону [3].

Закон говорить про можливість обрати застосовуване право, але не дозволяє сторонам визначати спосіб, у який застосовуване право має бути встановлено. Іншими словами, сторони можуть вказати на застосування правопорядку певної держави, загальних принципів права та справедливості, звичаїв ділового обороту тощо. Суд має прийняти такий вибір сторін у тих випадках, коли право вибору дозволено законодавством. Однак на практиці трапляються випадки встановлення сторонами "бланкових" правил визначення застосовуваного права (відсилання до права "країни продавця або країни покупця", застосування "права країни позивача залежно від того, яка зі сторін подає позов", тощо). Фактично такі угоди не є вибором права, і суд не зв'язаний такими угодами. У цих випадках застосовуване право має визначатися на підставі тих колізійних норм, які суд вважатиме належними [5, с. 120].

Відповідно до законодавства України вибір права сторонами не обмежений правом певної держави чи наявністю тісного зв'язку договору з тією чи іншою правовою системою. Однак законодавство деяких держав встановлює обмеження, що можна виразити як наявність тісного зв'язку з договором. Наприклад, відповідно до ст.25 Закону Республіки Польща про міжнародне приватне право 1965 року визначає, що сторони можуть обрати право, з яким зобов'язання «взаємопов'язане»; ст. 1-1-5 Торгового кодексу США встановлює, що сторони можуть обрати право тієї держави, з якою правочин має розумний зв'язок.

Наведемо приклад аби детальніше зрозуміти ситуацію. Господарський суд Донецької області розглянув спір між сторонами державної приналежності України та Швейцарії. Сторони, шляхом укладення Контракту, здійснили вибір права, що має застосовуватись при визначенні змісту їх прав і обов'язків, відповідно до статті 6 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (в редакції на момент укладення Контракту). Обрання сторонами Контракту матеріального права Швейцарії для застосування до спірних правовідносин є правомірним, і згідно із статтею 5 Закону України "Про міжнародне приватне право" таке обрання є тим самим випадком, у якому господарський суд має здійснювати застосування норм права інших держав, як це передбачено статтею 4 Господарського процесуального кодексу України.

Господарський суд Донецької області вирішив спір на підставі офіційного тексту норм матеріального права Швейцарії, посвідченого шляхом представлення апостиллю, який було надано Позивачем.

Щодо форми виразу автономії волі сторін, то вона може бути усна чи письмова. Також більшість національного законодавства та міжнародні договори наголошують, що автономія волі повинна бути явно виражена, тобто для всіх очевидна, або ж прямо впливала з дій сторін правочину, умов правочину, чи обставин справи в сукупності (гіпотетична автономія волі). Правове поле більшості країн світу також дозволяє здійснити автономію волі не лише щодо правочину в цілому, але й щодо його окремої частини.

Автономія волі за своєю сутністю не є абсолютною і не означає, що учасники правовідносин мають необмежені, абсолютні права. Навпаки, це умовне поняття, оскільки держава залишає за собою право самостійно встановлювати законодавчими актами випадки, в яких сторонам може надаватися можливість вибору застосовуваного закону. Це пояснюється передусім суверенітетом держави, завдяки якому вона може запроваджувати імперативні норми, в галузі колізійного права [4, с. 33].

Також варто звернути увагу на той факт, що нормативно правова база багатьох країн світу наголошує на тому, що вибір права не можливий, коли немає зв'язку відносин з іншим правопорядком або правопорядками, тобто щодо відносин що є суто внутрішніми, а не приватно-міжнародного характеру [7].

Розрізняють абсолютну та обмежену автономію волі. У першому випадку це означає, що автономія волі не обмежується правом, з яким суспільні відносини якимось чином пов'язані, а тому сторони можуть визначати будь який правопорядок на власний розсуд і навіть можуть обрати те право, яке не має до них ніякого об'єктивного відношення чи зв'язку, у більшості випадків це робиться для забезпечення найбільшої об'єктивності. В свою чергу законодавство деяких країн та міжнародні документи інколи обмежують автономію волі розумінням " суттєвого " або " найбільш тісного зв'язку " відносин із певним правом, або обмежують автономію волі чітко окресленими межами. Законодавці більшості країн світу віддають перевагу першій варіації [6, с. 46]. Можна зазначити, що критерії вибору права зводяться до такого:- вибір права можливий тільки у приватноправових відносинах, ускладнених іноземним елементом;- вибір права можливий не тільки з-поміж правопорядків держав, до яких належать сторони даних правовідносин. Сторонам не заборонено також підпорядкувати свої правовідносини праву третьої держави- розсуд сторін щодо вибору права обмежений. Угода (або застереження) про вибір права може бути визнана нікчемною, якщо буде встановлено, що сторони здійснили вибір права з метою уникнення застосування належного правопорядку та штучного створення для себе пільгових умов [2].

Характерною для подальшого удосконалення норм у сфері міжнародних комерційних договорів є діяльність Комісія Організації Об'єднаних Націй з права міжнародної торгівлі (далі - ЮНСІТРАЛ). Саме вказана організація на сорок восьмій сесії у Відні 29 червня - 16 липня 2015 року схвалила Принципи, які стосуються вибору права в міжнародних комерційних договорах (далі - Принципи) розроблені Постійним бюро Гаазької конференції з міжнародного приватного права («Гаазька конференція»). Їх мета полягає у зміцненні автономії сторін і забезпеченні максимально широкої сфери застосування права, обраного сторонами в рамках міжнародних комерційних договорів, з урахуванням чітко встановлених меж. Окремо заслуговують на увагу положення стаття 7 Принципів, який

фактично закріпив принцип, який існує у праві щодо автономності окремих умов договору відносно основного контракту. Так, у Принципах закріплено, що вибір права не може бути оскаржений тільки на тій підставі, що договір, до якого він застосовується, є недійсним. Фактично зазначене положення на сьогодні використовується з приводу автономності арбітражної угоди відносно основного договору у міжнародному комерційному арбітражі. Вказане положення є перспективним з приводу внесення до національного законодавства. Зокрема, ст. 5 «Автономія волі» Закону України «Про міжнародне приватне право» слід доповнити ч. 7 та викласти у такій редакції: «вибір права не може бути оскаржений тільки на тій підставі, що договір, до якого він застосовується, є недійсним» [1, с. 122].

Таким чином, можна зробити висновок, що автономія волі сторін є загально визнаним принципом міжнародного приватного права, який відіграє важливу роль у регулюванні міжнародних відносин, адже дозволяє реалізувати учасникам правовідносин свою свободу шляхом вибору норм того чи іншого правопорядку. У зв'язку розвиненістю даного інституту, він отримав закріплення як на міжнародному рівні, так і у законодавстві різних держав. Можна зазначити, що сучасною тенденцією є відсутність закріплення жорстких критеріїв щодо визначення автономії волі сторін. У зв'язку зі стрімким розвитком міжнародних приватноправових відносин даний інститут набуває все більшої гнучкості та його межі мають тенденцію розширюватися.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко О.М. Автономія волі сторін як прояв саморегулювання господарського договору/ О.М. Гончаренко // Виклики глобалізації ХХІ ст. та стратегія соціально-економічного відродження України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 24 травня 2016 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. у-т, 2016. – С. 120-122.
2. Догерт А. С., Кисіль В. І. Міжнародне приватне право: Електронний ресурс – URL: <http://westudents.com.ua/knigi/437-mjnarodne-privatne-pravo-dovgert-AC-.html>.
3. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. Ст. 422.
4. Міжнародне приватне право: науково-практичний коментар закону / [Кисіль В. І., Серьогін О. Ю. та ін.]; за ред. А. С. Довгерта. – Х. : ТОВ «Одісей», 2008. – 352 с.
5. Толстых В. Л. Международное частное право: коллизионное регулирование. – СПб.: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2004. – 450с.
6. Фединяк Г. С. Міжнародне приватне право: підручник / Г. С. Фединяк, Л. С. Фединяк. – 4-те вид., переробл. і допов. – К. : Атіка, 2009. – 500 с.
7. Яковлев В.В. «Автономія волі у трудових відносинах, ускладнених іноземним елементом»: Електронний ресурс. – URL: [file:///C:/Users/User/Desktop/Downloads/znpkhnpu_pravo_2011_17_8%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Desktop/Downloads/znpkhnpu_pravo_2011_17_8%20(1).pdf)

Віннікова В. Д., 12 група, 2 курс ФРГТБ
 Київський національний торговельно-
 економічний університет, м. Київ
науковий керівник: Ільченко Г.О.
 к.ю.н., старший викладач
 Київський національний торговельно-
 економічний університет

ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Вища освіта – це один із кроків на шляху підготовки молоді до працевлаштування в обраній сфері. Навчальні заклади повинні допомогти студенту адаптуватися в подальшому житті і набути необхідних знань та навичок. Для майбутніх фахівців важливо не тільки мати теоретичні знання, а й вміти виконувати поставлені завдання на практиці. Для досягнення цього студенти мають можливість спробувати себе на робочому місці ще під час проходження практики.

Так, згідно пункту 7 Постанови Кабінету Міністрів України № 20 від 16 січня 2013 року «Про затвердження Порядку укладення договору про стажування студентів вищих та учнів професійно-технічних навчальних закладів на підприємствах, в установах та організаціях» студенти вищих навчальних закладів для отримання інформації про можливість стажування звертаються до відповідних підрозділів таких закладів, територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, організацій роботодавців, а також безпосередньо до керівників підприємств [1].

Для того, щоб юридично оформитись на місце практики, студент має подати керівнику підприємства наступні документи, передбачені у пункті 8 зазначеної вище постанови:

- заяву за формою;
- копію паспорта;
- копію документа про освіту (за наявності);
- копію реєстраційного номера облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті).
- особи, які проходять стажування згідно з переліком професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 р. № 559 (Офіційний вісник України, 2001

р., № 21, ст. 950), додатково подають медичну книжку відповідно до законодавства.

Відповідно до пункту 3.8 Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» студент під час практики повинен:

- до початку практики одержати від керівника практики від учбового закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно скласти залік з практики [2].

Дане положення також визначає у пункті 3.3. обов'язки керівника практики від вищого навчального закладу, а саме:

- перед початком практики контролювати підготовленість баз практики проведення відповідних заходів;
- забезпечити проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, тема курсового і дипломного проекту (роботи), методичні рекомендації чи інші), перелік яких встановлює навчальний заклад;
- повідомляти студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі або предметною (цикловою) комісією, а саме: подання письмового звіту, виконання кваліфікаційної роботи, вигляду оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечувати високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролювати забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- контролювати виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде або організовує ведення табеля відвідування студентами бази практики;
- у складі комісії приймати заліки з практики;
- подавати завідуючому кафедрою (заступнику директора з практичного навчання) письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

У пункті 4.12 Положення «Про проведення практики студентів», ухваленого Вченою Радою Київського національного торговельно-

економічного університету від 29 жовтня 2014 р. прописані обов'язки керівника від підприємства:

- нести особисту відповідальність за проведення практики;
- організувати практику згідно з програмою;
- визначати робочі місця практики студентів, забезпечувати ефективність її проходження;
- забезпечувати проведення інструктажу та дотримання студентами правил техніки безпеки й охорони праці на робочому місці;
- забезпечувати виконання погоджених з навчальним планом графіків проходження практики у структурних підрозділах організації, підприємства, установи тощо;
- сприяти студентам-практикантам у використанні наявної літератури, необхідної документації тощо;
- контролювати дотримання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- створювати необхідні умови для оволодіння студентами-практикантами новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці;
- контролювати дотримання Кодексу законів про працю України тощо;
- виставляти оцінку роботи студента за результатами проходження практики.

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Письмовий звіт разом з іншими документами, установленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та інше), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу [3, с.13].

Отже, практична складова є обов'язковим елементом в процесі навчання за будь-якою спеціалізацією.

Освічена і компетентна молодь має більше шансів зацікавити потенційних роботодавців, які побачивши студента-практиканта в робочому процесі, можуть запропонувати йому в подальшому посаду у штаті даного підприємства. Крім того, студент на робочому місці вчиться адаптуватися у колективі і взаємодіяти з іншими працівниками.

У європейських країнах молодь має можливість успішно суміщати навчання і роботу. Тому для України в умовах євроінтеграції короткочасне стажування студентів за кордоном може бути надзвичайно корисним. Такі заходи допоможуть підвищити рівень підготовки наших фахівців і зробити молодь більш конкурентоздатною на ринку праці.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Порядку укладення договору про стажування студентів вищих та учнів професійно-технічних навчальних закладів на підприємствах, в установах та організаціях і Типової форми договору про

стажування студентів вищих та учнів професійно-технічних навчальних закладів на підприємствах, в установах та організаціях: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2013 № 20 // База даних «Законодавство України/ ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/20-2013-%D0%BF> (дата звернення: 30.09.2017)

2. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: Наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93 // База даних «Законодавство України» / ВР України . URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93> (дата звернення: 30.09.2017)

3. Положення про проведення практики студентів : Наказ ректора від 31 жовтня 2014 р. № 2926 // URL: <https://www.knteu.kiev.ua/file/MTc=/1f0f50a53fe429d481f7a1d9bc3fe837.pdf> (дата звернення: 30.09.2017)

Гитченко М.С., 10м група., 2 курс ФМТП
Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
науковий керівник: Коренюк О.О.,
ст. викладач, Київський національний торговельно-економічний університет

ПРОБЛЕМА ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ

Одним із найважливіших напрямків стратегії інтеграції України до Європейського Союзу та світового співтовариства в цілому є вдосконалення національної системи захисту прав інтелектуальної власності взагалі та авторських прав, зокрема [2].

Сьогодні практично в усіх країнах світу комп'ютерна програма охороняється авторським правом. Однак спроби пошуку протягом не одного десятку років оптимального способу захисту комп'ютерних програм, так і не дали універсального результату. Проблема полягає в тому, що у багатьох країнах комп'ютерні програми визнаються, як об'єктами авторського права та/або й об'єктами патентної охорони (йдеться про випадки, коли комп'ютерна програма є частиною технологічного процесу, технічного пристрою тощо й сумісно з ними може бути визнана об'єктом патентної охорони). Так, наприклад, у Сполучених Штатах Америки, зважаючи на високий рівень розробки численних програмних продуктів, поряд з авторсько-правовою охороною комп'ютерних програм, також існує і патентно-правова охорона. За статистичними даними, приблизно 30 тисяч патентів, виданих у різні роки Європейським патентним відомством, належать до комп'ютерних програм. Аналогічного підходу дотримується також і Японія. У численних країнах, таких як Бразилія, Угорщина, Ізраїль, Китай та інших, охорона комп'ютерних програм патентним правом стала можливою на базі існуючих судових прецедентів [1, с.

63]. Українське ж законодавство на сучасному етапі визначає комп'ютерні програми виключно як об'єкти авторського права. Так, в частині 4 статті 433 Цивільного кодексу України зазначається, що комп'ютерні програми охороняються як літературні твори [4].

Аналогічна норма присутня у статті 18 Закону України «Про авторське право і суміжні права». При цьому деталізується, що така охорона поширюється на комп'ютерні програми незалежно від способу чи форми їх вираження [3].

Охорону приналежності комп'ютерних програм до авторських творів також визначено в статті 4 Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право від 20.12.1996 р та в директиві Європейського Парламенту

і Ради № 2009/24/ЕС про правову охорону комп'ютерних програм. При цьому, в нормативних актах зазначається, що охороняється саме текст програми, форма її зовнішнього вираження, а не ідеї, алгоритми і т.д.

Загальновідомо, що в Україні законодавчо передбачений вид охорони комп'ютерних програм за допомогою механізму авторського права, за аналогією з літературними творами. Однак усе частіше висловлюються пропозиції про необхідність патентної охорони комп'ютерних програм за аналогією з винаходами. До переваг охорони за допомогою механізму авторського права можна віднести презумпцію авторства, тобто - авторське право на комп'ютерну програму виникає при її створенні і для його реалізації не потрібно обов'язкової реєстрації програми. Реєстрацію можна здійснити за бажанням автора, вона має формальний характер і не вимагає багато часу. Ще одним позитивним моментом є достатньо тривалий термін дії авторського права - в Україні – протягом всього життя автора та ще 70 років після його смерті. Але користь від такого тривалого терміну дії незначна, тому що ринок програмного забезпечення стрімко розвивається і кожний рік або два виходять нові версії програм.

Однак, не досить коректним є порівняння комп'ютерних програм із літературними творами. На відміну від літературних творів, текст комп'ютерної програми (вихідний чи об'єктний код) не мають самостійної цінності без можливості їх застосування в комп'ютері.

Згідно ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права», правова охорона поширюється тільки на форму вираження твору і не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у творі. Таким чином, можна, змінивши, наприклад, оформлення програми, але не змінюючи її суті, одержати зовсім новий об'єкт охорони. У прийнятій системі авторського права відсутній контроль новизни і рівня створюваних програмних продуктів та алгоритмів, на яких вони базуються. Цей факт сприяє як зазначеному перенасиченню ринку програмного забезпечення і плагіату ідей, так і випуску виробниками програмного

забезпечення неякісної продукції. Всі ці недоліки можуть виступати підставою для порушення питання щодо правомірності віднесення програм до об'єктів авторського права.

В наш час механізм патентної охорони технічних рішень є більш стійким по відношенню до монополізації використання інтелектуальної власності. Його стабільність та надійність забезпечується такими особливостями патентної системи, як територіальний характер охорони, необхідність експертизи технічного рішення, обмежений строк охорони, платність охорони, механізми анулювання патентів та примусового ліцензування. Окрім цього, патентна система охорони інтелектуальної власності відрізняється значною гнучкістю та динамічністю, а також направленістю на стимулювання технічного процесу.

Проте, захист комп'ютерних програм за допомогою авторського права допомагає розвитку галузі, а можливість захисту способів обробки даних значно гальмує такий розвиток, адже алгоритм – це виключно абстрактний термін, його принципово не можливо реалізувати в матеріальній формі, а патентування комп'ютерних програм, в свою чергу, призведе до монополізації ринку [2].

Таким чином, зазначені вище переваги та недоліки авторсько-правової та патентної системи свідчать про те, що найбільш доцільною для захисту комп'ютерних програм буде система, що втілює в собі експертну перевірку, характерну для патентного охорони і доступність, характерну для механізму авторського права. Отже, на сучасному етапі розвитку галузі комп'ютерних технологій система авторського права не може забезпечити повний захист інтересів розробників програмного забезпечення, що говорить про необхідність реформування існуючої системи.

Список використаних джерел

1. Боровская Е. А. Правовая охрана компьютерных программ и баз данных / Е. А. Боровская, С. Л. Ермакович, В. И. Кудашов и др. – Минск, 2010.
2. Пічкурова З. В. Проблеми охорони програмного забезпечення в Україні в контексті міжнародного досвіду / З. В. Пічкурова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_28/Statti/4PDF.pdf.
3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 9. – Ст. 89.

Горова А.А., 4 група., 4 курс ФМТП.
Київський національний торговельно-
економічний університет, м. Київ
науковий керівник: Нескороджена Л.Л.,
к.ю.н., доцент, Київський національний
торговельно-економічний університет.

ДОКАЗИ У ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ В АСПЕКТІ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

На сьогоднішній день Україна прагне до інтеграції з ЄС і тому в аспекті перебудови міжнародних зв'язків, відповідно до Плану дій Ради Європи для України на 2015-2017рр. нове, переформоване українське суспільство повинне базуватися на трьох основних складових - незалежній судовій владі, перемозі над корупцією, дієвій децентралізації та захисту прав людини.

Але, нажаль, сучасні реалії життя українського суспільства ще досить далекі від досягнення поставлених перед нами цілей. На це є низка об'єктивних причин, зокрема недосконала нормативно-правова база в багатьох галузях суспільного життя.

Так, зокрема, діючий Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ на сьогоднішній день не може повною мірою регулювати сучасні суспільні відносини, оскільки в силу свого «віку» елементарно не враховує сучасних досягнень науки і техніки, не відповідає нинішньому розвитку суспільних відносин. Зокрема це стосується одного з найважливіших елементів господарського процесу – доказів.

03.10.2017 року був прийнятий в новій редакції ГПК. Тож, розберемося детальніше які проблеми правового регулювання наявні на сьогоднішній день у зв'язку з чинною редакцією ГПК і як вони вирішуються в проекті ГПК.

Відповідно до ст. 32 діючого ГПК: доказами у справі є будь-які фактичні дані, на підставі яких господарський суд у визначеному законом порядку встановлює наявність чи відсутність обставин, на яких ґрунтуються вимоги і заперечення сторін, а також інші обставини, які мають значення для правильного вирішення господарського спору. Відповідно до ст. 77 нового ГПК: доказами є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи. Проаналізувавши вищезазначені дефініції, можна дійти висновку, що вони є майже тотожними, за винятком відсутності у новому кодексі словосполучення «фактичні дані», а вжиття просто «дані» і вилучення «у визначеному законом порядку» щодо встановлення наявності чи відсутності обставин, які мають значення для справи і обґрунтовують вимоги і заперечення сторін.

Частини другі вищезазначених статей закріплюють перелік засобів, якими встановлюються дані, які і є доказами. Тож, в новому ГПК цей перелік досить прогресивно розширюється: якщо раніше він складався з письмових і речових доказів; висновків судових експертів; пояснень представників сторін та інших осіб, які беруть участь в судовому процесі, то тепер він поповнюється ще електронними доказами і замість пояснень представників сторін та інших осіб, які беруть участь в судовому процесі - показаннями свідків. На нашу думку, вищезазначені доповнення є досить прогресивними і конче необхідними з наступних обставин [1, 3].

Так як чинний ГПК не передбачає показання свідків як джерело доказування – на практиці господарські суди одностайні – пояснення свідків не можуть бути належними та допустимими доказами в розумінні ст. 32 ГПК України; в господарському процесі у суду відсутні правові підстави для виклику в судове засідання та допиту свідків (Ухвала Господарського суду Миколаївської області від 15.09.2015 р. у справі №5016/1358/2011(9/25).

Тож, у учасників господарського процесу на сьогоднішній день є декілька шляхів виходу з ситуації, що склалася.

1-ший - просити суд викликати для дачі пояснень осіб, коло яких окреслено у ст. 30 ГПК України - посадові особи та інші працівники підприємств, установ, організацій, державних та інших органів, коли їх викликано для дачі пояснень з питань, що виникають під час розгляду справи. Але виникає питання щодо об'єктивності свідчень вищезазначених осіб, адже вони в будь-якому випадку є підлеглими однієї із сторін і перебувають у певній залежності від сторони і зацікавлені у розгляді справи на користь свого «роботодавця».

2-гий: залучати пояснення таких осіб в інший спосіб, зокрема нотаріально посвідчувати письмові пояснення, які віднесені до письмових доказів. Проте не виключено, що суд не прийме такі пояснення в якості доказів з посиланням на те, що розділом V «Докази» ГПК не передбачено такого виду доказів як показання свідків (Постанова Київського апеляційного господарського суду від 05.11.2014 р. у справі № 910/11599/14) [5].

Проте, обидва вищезазначені варіанти суперечать нормам ч. 2 ст. 34 ГПК України, яка регламентує, що обставини справи, які відповідно до законодавства повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування.

В новому ГПК дане питання вирішено. Відповідно до ст. 91 нового ГПК, показання свідка — це повідомлення про відомі йому обставини, які мають значення для справи. Не є доказом показання свідка, який не може назвати джерела своєї обізнаності щодо певної обставини, або які ґрунтуються на повідомленнях інших осіб.

Слід звернути увагу на те, що на підставі показань свідків не можуть встановлюватися обставини (факти), які відповідно до законодавства або звичаїв ділового обороту відображаються (обліковуються) у відповідних

документах. Новий ГПК також передбачає, яким чином мають бути оформлені показання. Показання свідка викладаються ним письмово у заяві свідка. Підпис свідка на заяві посвідчується нотаріусом. Новелою ГПК також є і можливість письмового опитування учасників справи в якості свідків. Ст. 94 нового ГПК передбачено, що учасник справи має право поставити в першій заяві по суті справи або у додатку до неї десять запитань іншому учаснику справи про обставини, які мають значення для справи. Учасник справи, якому поставлено питання іншим учасником справи, зобов'язаний надати вичерпну відповідь окремо на кожне питання по суті.

З електронними доказами також на сьогоднішній день існує величезна проблема, мова йде насамперед про інформацію з Інтернету і листування електронною поштою, що не сприймається господарськими судами України як докази у справі.

Нині судова практика пішла тим шляхом, що якщо електронні докази не передбачені в чинному ГПК як допустимі засоби доказування, то ніякі фактичні дані бути ними підтверджені не можуть. Варто зазначити, що у ч. 2 ст. 8 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 р. чітко закріплена норма, згідно з якою допустимість електронного документа як доказу не може бути спростована лише на підставі того, що він має електронну форму. Але нажаль дане правило не набуло належного поширення в судовій практиці.

В свою чергу, відповідно до ст. 101 нового ГПК, електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (в тому числі, текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші дані в електронній формі; такі дані можуть зберігатись, зокрема на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах та ін.), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі (в тому числі в мережі Інтернет).

Тож, закріплення в новому ГПК показань свідків і електронних доказів в переліку видів доказів вирішить багато насущних проблем в господарському процесі.

Прогресивною, на нашу думку, є ст.82 нового ГПК «Обов'язок доказування і подання доказів», яка прямо забороняє суду збирати докази, що стосуються предмета спору, з власної ініціативи.

Наступною новелою нового ГПК є відмова від визнання обставин. Вона передбачена ч. 2 ст. 83 нового ГПК й приймається судом, якщо сторона, яка відмовляється, доведе, що вона визнала ці обставини внаслідок помилки, що має істотне значення, обману, насильства, погрози чи тяжкої обставини, або що обставини визнано у результаті зловмисної домовленості її представника з іншою стороною.

Щодо ознак доказів – то в новому ГПК розширено їх перелік: окрім належності і допустимості, передбачених чинним ГПК додається ще достовірність і достатність. Тож, відповідно до ст. 80 нового ГПК: достовірними є докази, на підставі яких можна встановити дійсні обставини справи. Достатніми ж у свою чергу є докази, які у своїй сукупності дають змогу прийти до висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування (ст. 81 нового ГПК).

Варто звернути увагу на ч. 2 ст. 84 нового ГПК, відповідно до якої всі докази повинні бути подано разом з позовною заявою (крім випадків, коли сторона доведе, що зробила все, аби отримати докази раніше, але не змогла цього досягти). Копії доказів (крім речових доказів), що подаються до суду, заздалегідь надсилаються або надаються особою, яка їх подає, іншим учасникам справи. Суд не бере до уваги відповідні докази у разі відсутності підтвердження надсилання (надання) їх копій іншим учасникам справи, крім випадку, якщо такі докази є у відповідного учасника справи.

Але ж, згідно з редакцією нового ГПК, у господарському процесі вводиться обов'язкове підготовче засідання, яке проводитиметься не пізніше 30 днів після відкриття провадження. Певна недосконалість такої конструкції викликає питання у правників: навіщо 30 днів на відкриття провадження й 60 – загального підготовчого провадження, якщо всі докази треба подавати з позовом? [4].

Ст. 87 нового ГПК передбачений негайний огляд речових доказів, що швидко псуються з повідомленням про призначений огляд учасників справи. Передбачена можливість доручення певному суду в разі потреби в збиранні доказів за межами територіальної юрисдикції суду, що розглядає справу вчинення певних процесуальних дій, що, на нашу думку, значно прискорить розгляд справ.

Прогресивною новелою, на нашу думку, є передбачена ст. 106 нового ГПК можливість проведення експертизи не тільки на підставі ухвали суду, а й на замовлення учасників справи.

Новелою, що викликає багато дискусій, є запровадження інституту залучення експерта з питань права, передбаченого ст. 115 нового ГПК. В згаданій статті зазначено, що як експерт з питань права може залучатися особа, яка має науковий ступінь та є визнаним фахівцем у галузі права. Рішення про допуск до участі в справі експерта з питань права та долучення його висновку до матеріалів справи ухвалюється судом. Наголошуємо на тому, що за новим ГПК висновок експерта у галузі права не є доказом, має допоміжний (консультативний) характер і не є обов'язковим для суду.

З цього приводу хотілось би зазначити, що залучення експертів з окремих питань права є усталеною практикою у судах багатьох європейських країн. На нашу думку, така норма розширить можливості захисту сторін та буде сприяти більш ефективному судочинству.

Отже, на нашу думку, запропоновані новим ГПК зміни покликані визначити засади здійснення господарського судочинства, у цілому є позитивні й необхідні. Але, перш ніж запроваджувати подібні зміни, варто було б скористатися досвідом іноземних країн, проаналізувати напрями розвитку судочинства в інших правових системах, щоб законодавство України не ставало ареною для експериментів. Тому хотілося б, аби після таких нововведень до ГПК господарський процес не втратив своїх унікальних характеристик і став ефективним кроком проведення судової реформи в Україні.

Список використаних джерел

1. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
2. «Про електронні документи та електронний документообіг»: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
3. Проект Господарського процесуального кодексу України// [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://jrc.org.ua/upload/steps/421b92c67d9d3dd10a2b68783ccf2066.pdf>
4. Вронская А. Розширення способів судового захисту відповідно до проектів ГПК, ЦПК та КАС/А.Вронская//[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sud.ua/ru/news/blog/105617-rozshirennya-sposobiv-sudovogo-zakhistu-vidpovidno-do-proektiv-gpk-tspk-ta-kas>
5. Томарова О. Покази свідків в господарському процесі як доказ/О.Томарова//[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legalshift.com.ua/?p=532>
6. Кривецький О. Проект нового ГПК: актуальні питання/ О.Кривецький//[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2462:proekt-novogo-gpk-perevagi-i-nedoliki&catid=8&Itemid=350

Гузь В.О., 12 група, 3 курс ФМТП
 Київський національний
 торговельно-економічний університет,
 м. Київ
науковий керівник: Ільченко Г.О.
 к.ю.н., старший викладач,
 Київський національний
 торговельно-економічний університет

Угода про асоціацію з ЄС – це документ між Європейським Союзом (далі - ЄС) та державою не членом ЄС, що створює рамки для співпраці між ними в економічній, політичній, соціальній, культурній та інших сферах. Крім того, даний договір не обмежує співпрацю України з іншими країнами (але така співпраця не повинна суперечити торгівельним зобов'язанням, що встановлені угодою).

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [1], відкриває нові можливості для бізнесу, посилює захист прав споживачів, встановлює більш чіткий контроль за використанням державних коштів. Політична частина угоди підписана 21 березня 2014 року, а економічна – 27 червня того ж року, а з 1 вересня 2017 року ця угода вступила у дію в повному обсязі.

Європейська інтеграція — це процес політичної, юридичної, економічної (а в деяких випадках — соціальної та культурної) інтеграції європейських держав. На даний момент європейська інтеграція досягається в основному за рахунок розширення Європейського Союзу та Ради Європи. Це складний та суперечливий соціально-економічний процес налагодження тісного співробітництва європейських держав [2]. Існують різні точки зору на євроінтеграцію, серед яких доречним є висловлювання, що: «Євроінтеграція – це про «покращення і добробут», але не «вже сьогодні», а виключно за умови проведення конкретних реформ. Саме тому в довгостроковій перспективі європейська інтеграція є і лишається найбільш прийнятною та виграшною стратегією розвитку для України» [3].

Асоціація з ЄС несе в собі велику кількість реформ та змін. Більшість мають позитивний вплив на державу. В угоді передбачається посилення захисту прав споживачів відповідно до європейських стандартів, які є більш прогресивними порівняно з вітчизняними. Також передбачається перехід на європейські стандарти контролю якості продукції та ліквідовані мита на імпорт. В перспективі українські товари стануть безпечнішими та якіснішими (за рахунок сертифікації продукції) та зможуть продаватися на європейських ринках.

Ще до підписання Угоди про асоціацію робилися прогнози, що Україна за рахунок скасування ввізних мит до ЄС щороку зможе заробити до 383 млн. євро. На 83% українських сільсько-господарських товарів запровадиться нульова ставка мита з першого дня дії Угоди. Очікувалося, що завдяки Угоді в Україні знову стане вигідніше виробляти товари. Крім того безпечна продукція не буде сертифікується взагалі, також спроститься система оформлення товарів на митниці, а митна вартість визначатиметься по контракту [4].

Проте не всі очікування виправдалися. Це пов'язано з тим, що для реалізації деяких із них пройшло ще замало часу чи не було зроблено необхідних кроків саме з української сторони.

Слід наголосити на тому, що Україна зараз рухається у вірному напрямку, але процес впровадження реформ відбувається достатньо повільно, через що ВВП росте незначними темпами. На жаль, більше половини експорту України – це сировина. Відомо, що створення доданої вартості вкрай позитивно впливає на економіку країни, адже зростає попит на працю, податки наповнюють бюджет та збільшується прибуток підприємств.

Станом на 2016 рік у структурі агроекспорту України сировина склала 84%, а готова продукція – 16%, у Німеччини, наприклад 48% та 52% відповідно. Італія імпортує українську пшеницю в середньому за 0,15 дол/кг, виготовляє з неї сухарі та продає за 3 дол/кг, тобто вартість збільшується в 20 разів[5].

В сусідній Білорусії схожа ситуація з яблуками, які вона імпортує з нашої країни. Виготовляючи яблучний сік, білоруси продають його втричі дорожче, ніж вартість яблук.

Навіть єгиптяни працюють за такою ж схемою: вони імпортують соєві боби з України за 0,4 дол/кг, виготовляють з них олію та експортують її за 1 дол/кг, таким чином збільшуючи вартість сировини у 2,5 рази.

Але важливо розуміти, що Україна експортує не тільки сировину. Наприклад, Україна продає соняшникове масло, яке вдвічі дорожче соняшникового насіння. Взагалі, така ситуація склалась через те, що в 1999 році Україна встановила мито на вивезення насіння закордон у розмірі 10%, після чого його стало не вигідно експортувати, тому його почали переробляти в олію, та експортувати в такому вигляді. Наразі олія експортується в цистернах та розливається у інших країнах, хоча було б вигідніше створити власний український бренд та фасувати олію в нашій країні. Таким чином можна підняти ціну на неї, що, в свою чергу, збільшило б прибуток підприємств. Питання: чому так відбувається залишається відкритим. Можливо, підприємці потребують державної допомоги, зниження податкових ставок та інвестицій.

Відомо, що в Україні вирубуються дерева, причому більша частина нелегально та контрабандою доставляється у Польщу, де з неї виготовляють меблі та продають у 5 разів дорожче.

Цікаво, що найбільша цінова різниця між сировиною та готовою продукцією в Україні – це різниця між ціною тютюну та ціною цигарок. Україна продає цигарки у 45 разів дорожче тютюну, який коштує 0,2 дол/кг [5].

Отже, в Україні є можливості для створення доданої вартості, але, на жаль, зараз у структурі експорту переважає сировина. Державі потрібно провести низку реформ, які дозволять підприємцям виробляти та вигідно продавати готову продукцію, адже у світлі підписання Угоди про асоціацію в Україні з'явився новий потенціальний ринок збуту. Хоча вийти на ринок ЄС достатньо складно, але можливо. Для цього потрібна державна підтримка та допомога.

Список використаних джерел

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони URL: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pdf) (дата звернення: 04.10.2017)
2. Європейська інтеграція URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Європейська_інтеграція (дата звернення: 04.10.2017)
3. Нове життя євроінтеграції: стрибок у невідоме чи забіг з перешкодами? URL: <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2017/01/25/7060602/> (дата звернення: 04.10.2017)
4. Угода про Асоціацію з ЄС. Що зміниться? URL: http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/48584/Ugoda_pro_Asociaciju_z_JeS_Shho_zminytsya (дата звернення: 04.10.2017)
5. Як Україна втрачає прибуток - 10 прикладів того, як інші країни заробляють на нашій сировині? URL: <http://businessviews.com.ua/ru/business/id/kak-ukraina-upuskaet-pribyl-10-primerov-kogda-drugie-strany-zarabatyvajut-na-nashem-syre-1664/> (дата звернення: 04.10.2017)

Закурська Анастасія Едуардівна,
здобувач 6 курсу Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
доцент кафедри фінансового права та
фіскального адміністрування Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук **Борцевич П.С.**

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КОРПОРАЦІЇ

На сьогодні, однією з обговорюваних тем серед правознавців, є невідповідність українського корпоративного законодавства світовому. І справді, навчаючись на юридичному факультеті та спілкуючись з друзями з інших країн, я зрозуміла, що деколи ми говоримо про одне поняття, але розуміємо його по різному. В чому ж проблема? Можливо нам тяжко відхилитися від старого (радянського) законодавства. Можливо ми ще молода країна і намагаємося сформуватися. Дивлячись на Південну Корею та Ізраїль (також, достатньо молоді країни), розумієш, що все залежить лише від нас. Господарське та корпоративне право одні з найважливіших напрямків

діяльності державі, адже галузі забезпечують вихід України на міжнародний ринок та стабілізування економіки, нажаль саме ці сфери, вважаються недосконалими. Можливо, потрібно розпочати з приведення понять до світових стандартів.

Так, відповідно до ст.120 ГК України, «корпорація» визнається договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації [1]. Найбільшою корпорацією в Україні є ДТК - енергетичний підрозділ System Capital Management, найбільшої бізнес-групи, який є вертикальною інтеграцією підприємств, що створюють виробничий ланцюжок від видобутку та збагачення вугілля до генерації та дистрибуції електроенергії.

Відповідно до Цивільного кодексу Російської Федерації корпоративними юридичними особами (корпораціями) є юридичні особи, засновники (учасники) яких мають право участі (членства) в них і формують їх вищий орган [2]. На противагу корпораціям унітарними називаються юридичні особи, засновники яких не стають їх учасниками і не набувають в них прав членства. В праві РФ проводиться класифікації на корпоративні та унітарні юридичні особи, а також на комерційні та некомерційні організації.

Законодавство США визначає «корпорацію» як компанію чи групу людей, уповноважених виступати в ролі єдиного суб'єкта (юридично особа) і визнані такими за законом, охоплює всі зареєстровані об'єкти. У 1991 році вісім з десяти світових провідних корпорацій були американськими, в тому числі найбільшим у світі, General Motors. Через десять років чотири з п'яти найбільших корпорацій світу були американськими, у тому числі найбільшим з точки зору валового доходу Wal-Mart.

Тобто, відбувається синтез організаційно-правових форм в єдине поняття «корпорація».

Відповідно до системи національних рахунків (узгоджений на міжнародному рівні стандартний набір рекомендацій щодо обчислення показників економічної діяльності відповідно до чіткими правилами ведення рахунків і обліку на макрорівні, заснованими на принципах економічної теорії), термін «корпорація» використовується в більш широкому значенні [3]. В принципі, всі одиниці, котрі:

- 1) можуть виробляти прибуток та інші фінансові вигоди для власників
- 2) визнані законом як юридичні особи, виокремлені від їх власників, котрі мають обмежені обов'язки
- 3) створені для участі в товарному виробництві.

Можна сказати, що в міжнародному розумінні корпорації виступають не лише, як об'єднання юридичних осіб, а взагалі охоплює всі юридичні особи. Всі відомі нам гіганти секторів економіки є корпораціями.

Так, McDonald's Corporation» — американська корпорація, до 2010 року найбільша у світі мережа закладів швидкого харчування. За підсумками 2010 року компанія займає друге місце за кількістю ресторанів у всьому світі після ресторанної мережі «Subway». Toyota Motor Corporation - найбільша японська автомобілебудівна корпорація. Найстарішою діловою корпорацією у світі є шведська Stora Kopparberg, яка була заснована в 1288 році і зараз відома як StoraEnso - фінсько-шведська лісопромислова компанія, одна з найбільших в світі. Найстарішою корпорацією будь-якого роду є Бенедиктинський Орден Католицької Церкви, який був заснований в 529 році [4].

З огляду на вищезазначене, необхідно зробити висновок про невідповідність положень законодавства України в частині визначення поняття корпорації з іноземними та міжнародними стандартами цієї категорії. В цьому зв'язку, відповідно до Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом, нашій державі виставили ряд вимог до зміни законодавства, в тому числі корпоративної сфери, адже визначається створення поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі. Без належної відповідності понять, внесення необхідних змін до законодавства Україна не зможе в повній мірі інтегруватись в Європейське співтовариство як країна з успішною ринковою економікою.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18. — Ст. 144.
2. Гражданский кодекс РФ // Собрание законодательства Российской Федерации. — 1994. - № 31. — Ст. 3301.
3. Система національних рахунків 2008 ООН. — Нью-Йорк, 2012. — 827с.
4. Bruce Brown «The History of the Corporation». - BF Communications Inc., 2015. — 115р.

Ільченко Ю.О., студентка, 4 курсу, 3 групи ФМТІ

Київський національний торговельно-економічний університет (м. Київ)

науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент **Нескороджена Л. Л.**

УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРІВ БЕЗ ПЕЧАТКИ

19 липня набув чинності закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами — підприємцями» від 23.03.2017 №1982-VIII [4]. Закон є резонансним

в українському законодавстві, адже його норми передбачають повне скасування печаток для суб'єктів господарської діяльності.

Насамперед розглянемо, що являє собою поняття печатка. Печатка — спеціальний інструмент (невеликий гумовий чи металевий предмет), призначений для відбитку зображення, а також отриманий за його допомогою відбиток (відтиск) на папері, воску, пластиліні та інших матеріалах з метою надання документів вірогідності та юридичної сили [5].

Згідно із змінами до закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами — підприємцями», а також змінами ст.58-1 Господарського кодексу від 02.08.2017, відповідно до яких використання печатки не є обов'язковим, але таке право є [1]. При цьому її відбиток перестане вважатись обов'язковим реквізитом будь-якого документа, що надається органу державної влади або місцевого самоврядування. Окремо зазначено, що копія документа засвідчується лише підписом уповноваженої особи суб'єкта господарювання або особистим підписом фізичної особи-підприємця. Відтепер державні органи або органи місцевого самоврядування не мають права вимагати наявності печатки на офіційних документах. Кодекс про адміністративні правопорушення від 03.09.2017 ст.166²⁴, запроваджує для чиновників відповідальність за вимогу наявності на документах відтиску печатки. Штраф сягатиме 50—100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850—1700 грн.)[3].

Новий закон прямо виключає всі згадки про обов'язковість печатки для суб'єктів господарювання, громадських об'єднань, у видавничій справі, у сфері обігу векселів, подвійних складських свідоцтв та діяльності інститутів спільного інвестування, у фінансових аграрних розписках і тд [6]. Водночас, наприклад, за правилами Кодексу адміністративного судочинства від 03.08.2017, довіреність від імені юридичної особи публічного права без печатки суд не прийме [2]. Тобто зміни жодним чином не стосуються, зокрема, органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, а також банків і нотаріусів. Їхня діяльність регламентується на підставі окремих актів, де вимоги про гербові печатки ніхто не скасовував. Відповідно, новий закон покликаний полегшити взаємодію підприємців і державних органів, а не викинути на смітник тонни печаток. Перший віцепрезидент Київської торгово-промислової палати Людмила Сізікова вважає повну відміну печаток передчасною. Таке рішення «не ґрунтується на наших нормах моралі, на наших принципах ведення бізнесу». Тому є очікування, що будуть певні порушення. Для прикладу вона навела досвід Японії, де печатки не використовуються, а договори укладаються шляхом простих перемовин: «Потиснули руки — і договір укладений». Утім, очевидно, нам до такої культури ще далеко. Тож бізнес стурбований новелами, які можуть сприяти рейдерству та іншим незаконним діям, які порушують право власності [6].

Розглянемо більш детально, подальші наслідки укладення договорів без печатки. Справді, печатка як об'єкт матеріального світу вимагає забезпечення

належного зберігання та контролю за її використанням. З практики відомо, що залишення печатки у попереднього керівництва суб'єкта господарювання при його зміні може дозволити йому продовжувати керувати бізнесом, також печаткою можна заволодіти внаслідок неправомірних або рейдерських дій. Проте названі вище неправомірні дії є доволі складними, кримінально караними, пов'язаними із ризиком, а за багато років юристи навчилися ефективно їм протидіяти і вживати заходів щодо їх превенції.

Значно більші ризики вбачаються у відсутності необхідності використання печатки, оскільки відсутність печатки лише полегшує можливість здійснення неправомірних дій. Широке поле для зловживань та шахрайства створює та обставина, що усувається простий і доступний засіб підтвердження повноважень для вчинення правочинів. Якщо при підписанні договору як єдиного документа одночасно двома сторонами останні мають можливість хоча б перевірити документи, що посвідчують особи підписантів та порівняти цю інформацію з даними з ЄДР (до яких теж треба мати технічну можливість доступу), то при укладенні договору у спрощений спосіб (шляхом обміну листами тощо) перевірити повноваження підписанта і мати щонайменшу впевненість у справжності підпису контрагента не вбачається жодної можливості. Необхідність особистих зустрічей для підписання кожного договору та додатку до нього, очевидно, не полегшить ведення бізнесу, особливо такого, що охоплює значні території [7]. Також необхідно відзначити, що власний підпис керівника як єдиний елемент підпису юридичної особи не можна передати не лише недобросовісним особам, а й новим керівникам, які не матимуть жодних дієвих засобів протидіяти вчиненню правочинів «заднім числом». Звільнений директор залишить у себе всі необхідні ідентифікуючі ознаки фірми для вчинення правочинів. Запобігати зловживанням стане складніше[7].

На нашу думку, в межах будь-якої компанії практика застосування печаток в поточній операційній діяльності має бути продовжена. По-перше, це багато в чому спростить здійснення більшості бізнес процесів мінімізує можливі ризики. По-друге, вартість виготовлення печаток є не настільки високою і їх виготовлення не завдає значних збитків компанії. Крім того, скоріше за все більшість компаній, які довгий час працюють на ринку, будуть і далі використовувати печатки в поточній діяльності. Про обов'язковість використання печаток на підприємстві має бути зазначено в статуті юридичних осіб з обов'язковою деталізацією того, що документи (можна встановити невиключний перелік), зокрема, договори, довіреності, мають підписуватися уповноваженими особами та скріплюватися печатками. Закріплення в статутах положення про обов'язковість використання печаток зменшить ризики можливого підроблення таких документів.

Також ми підтримуємо думку керуючого партнера юридичної фірми Pravovest Гліба Сегіда, що попри спільне бажання суспільства, Україна поки не готова до введення багатьох норм провадження бізнесу, що існують у

розвинених країнах. Існують набагато суттєвіші проблеми, після вирішення яких бізнес-клімат в Україні покращиться, і можна буде думати про скасування печаток та про інші заходи з дерегуляції. «Не можна будувати будинок з останнього поверху: повинен бути закладений відповідний фундамент, якого в Україні поки немає» [5].

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 (зі змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon1.rada.gov.ua>
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005(зі змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 (зі змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon1.rada.gov.ua>
4. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами — підприємцями» від 23.03.2017 (зі змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon1.rada.gov.ua>
5. Заруба О. Бізнес без печатки: до чого готуватися підприємцям. Переваги та ризики нового закону// <https://mind.ua/publications/20171527-biznes-bez-pechatki-do-chogo-gotuvatisya-pidpriemcyam>
6. Веремко В. Життя без штампів.// Закон і бізнес. 2017. №19. // http://zib.com.ua/ua/128706chomu_povna_vidmova_vid_pechatok_peredchasna_ta_yaki_riziki_.html
7. Богатир В. Проблема : не для печатки// Український юрист. 2014. №5// <http://jurist.ua/?article/689>

*Коваленко Ж.А., 10м група, 2 курс,
ФМТІІ*

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
науковий керівник: Коренюк О.О.,
старший викладач, Київський
національний торговельно-економічний
університет

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ
ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ**

Наразі вітчизняний ринок послуг пасажирських перевезень функціонує та розвивається під впливом великої кількості екзогенних та ендогенних детермінант, серед яких найвагоміше значення мають економічні фактори, такі як: загальний стан економіки, рівень інфляції, валютний курс гривні, стан податкової системи тощо. У свою чергу, значна територія, багатомільйонне населення, різноманітні природні умови, варіативність рівня розвитку регіонів, а також необхідність активізації економічного прогресу та становлення України як сучасної європейської держави обумовлюють вагомість забезпечення ефективної системи функціонування регулярних, термінових, дешевих та безпечних пасажирських перевезень. Останнє не може бути реалізоване в Україні у зв'язку із низкою проблем, основними з яких є:

1. Відсутність концептуального уявлення про зміст державної політики у сфері пасажирських перевезень: Транспортна стратегія України на період до 2020 року [11] розглядає сферу пасажирських перевезень опосередковано в контексті розвитку транспортної галузі економіки в цілому.

2. Недосконалість нормативно-правового регулювання у сфері пасажирських перевезень: невідповідність норм підзаконних нормативно-правових актів Закону України «Про автомобільний транспорт» [8].

3. Тінізація ринку послуг пасажирських перевезень: у ході проведених 22 документальних перевірок фізичних осіб-підприємців за даним видом діяльності донараховано занижених податкових зобов'язань на суму 627 тис. грн. [3].

4. Слабкий контроль за системою пасажирських перевезень: ліцензовані автобуси, маршрути яких починаються за містом, підбирають пасажирів у межах міста і пропонують заплатити за проїзд за зниженим тарифом. Державна інспекція України з безпеки на наземному транспорті ставиться терпимо до практик порушення правил перевезень, а міська держадміністрація не має повноважень втручатися [4].

5. Недостатня координація та неузгодженість роботи різних видів пасажирських перевезень: конкуренція між різними видами транспорту по перевезенню одного і того ж самого сегменту пасажиропотоку призводить до того, що робота окремих видів транспорту направлена на боротьбу з конкурентами, а потреба клієнтів у транспортних послугах враховується та задовольняється не комплексно [12, с. 4].

6. Дисбаланс інтересів сторін системи пасажирських перевезень: замовника, виконавця, та споживача [7].

7. Незадовільність техніко-технологічного стану транспорту та об'єктів його інфраструктури: нині експлуатується 74,5 тисяч автобусів, котрі надають послуги з перевезення пасажирів, як міськими так і міжміськими автобусами, при цьому 70 % з них становлять транспортні засоби, які вже давно вичерпали свій нормативний ресурс [2].

8. Низька якість пасажирських перевезень: виявляється у зростанні витрат часу на переміщення, недотриманні розкладу та інтервалу руху на маршрутах,

зниженні рівня культури водіння та обслуговування пасажирів, безпеки та комфортності перевезень, екологічності послуг, неповному облаштуванні зупинок транспорту тощо [1, с. 269].

9. Недосконала тарифна політика у сфері пасажирських перевезень: постановою КМУ від 25.03.2015 № 240 [9] було скасовано державне та муніципальне регулювання тарифів на пасажирські перевезення, а у постанові КМУ від 18.02.1997 № 176 [10] не знайдеться жодної норми, яка б визначала ціноутворення у сфері пасажирських перевезень. У Методиці розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту від 17.11.2009 № 1175 [5] є формула, за якою має розраховуватись тариф на перевезення. У ній дільником є запланована кількість пасажирів, яку помножено на середню протяжність маршруту. Тому тарифи або ціни на проїзд можуть цілком вільно встановлюватися компаніями-перевізниками. Водночас, ч. 3 ст. 5 Закону України «Про автомобільний транспорт» [8] встановлено, що державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту реалізується шляхом проведення центральним та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, зокрема, тарифної політики на автомобільному транспорті.

Зазначене свідчить про неефективність системи пасажирських перевезень. Між іншим, оперування логістичними засобами управління, які забезпечують ефективність комплексного транспортного обслуговування різними видами транспорту з орієнтацією на високі кінцеві результати діяльності є одним із основних факторів оптимізації системи пасажирських перевезень [12, с. 59].

У свою чергу, наразі актуальним ресурсом, який впроваджує альтернативний різновид перевезень пасажирів є електронний ресурс «BlaBlaCar», що є вигідний і для водіїв, які за допомогою попутників економлять на шляху, і для пасажирів, у яких з'являється альтернатива (як правило, більш вигідна) звичним видам транспорту - автобусу, поїзду та літаку. Проте, незважаючи на позитивний світовий досвід по використанню даного ресурсу, в Україні він перетворився на ще одну лазівку для комерційних структур, які намагаються уникнути оподаткування [13].

Щодо європейського досвіду, то в ЄС забезпечується належна і прозора політика щодо організації надання пасажирських послуг, компенсація втрат доходів та/або надання «виключних» прав операторам ринку у разі регулювання тарифів та надання пільгових транспортних послуг певним категоріям громадян. До того ж, конкурсні засади державних закупівель таких послуг, укладання контрактів на надання транспортних послуг є прозорими, а також враховуються інтереси усіх учасників ринку транспортних послуг.

Водночас, слід наголосити на тому, що ратифікація Україною Угоди про асоціацію поклала на нашу державу низку зобов'язань, а також політичних та економічних ініціатив, що обумовлюють необхідність приведення параметрів

функціонування системи пасажирських перевезень до вимог європейських норм [14].

Враховуючи вищевикладене, слід зазначити, що сучасний стан системи пасажирських перевезень характеризується наявністю величезної кількості проблем. Тому проблематика вдосконалення системи пасажирських перевезень має комплексний характер, її не вирішити за рахунок вжиття розрізаних, «точкових» заходів. Цілком очевидно, що вирішення окреслених проблем та поступальне підвищення ефективності функціонування системи пасажирських перевезень з урахуванням проєвропейського підходу можливе тільки у рамках комплексного підходу, і в перспективі залежить від чіткої концепції, точності визначення стратегії та тактичних шляхів реалізації реструктуризації та розвитку відповідної сфери економіки, а також забезпечення раціональної організації роботи всіх підрозділів пасажирського транспорту. Тому, вважаємо, що першочерговими кроками у відповідному напрямку мають стати: 1) розробка комплексу документів стратегічного планування і, зокрема, Концепції комплексної реструктуризації та реорганізації пасажирських перевезень; 2) вдосконалення нормативно-правового регулювання з питань формування системи ефективного управління в аспекті продовження гармонізації законодавства України до норм ЄС в галузі транспорту; 3) системне оновлення нормативно-правової бази в напрямку забезпечення відповідності підзаконних нормативно-правових актів актам вищої юридичної сили; 4) розробка і впровадження моделей і методів логістичного управління пасажирськими перевезеннями; 5) розробка і реалізація раціональних економіко-фінансових механізмів забезпечення ефективного функціонування системи пасажирських.

Вжиття зазначених заходів оптимізує систему пасажирських перевезень в Україні, дозволить поступово підвищити ефективність її функціонування та забезпечить конкурентоспроможність транспортних послуг України на європейському ринку.

Список використаних джерел:

1) Боровик Н.А., Сив'юк Т.С. Оцінка якості та ефективності пасажирських перевезень в сучасних ринкових умовах. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія*. 2012. Вип. 9. С. 268-270.

2) Галушак І. Система міських пасажирських перевезень вже давно потребує радикальних змін. *Український журнал «Економіст»*. 2017. № 4. URL: <http://ua-ekonomist.com/15403-sistema-mskih-pasazhirskih-perevezen-vzhe-davno-potrebuye-radikalnih-zmn.html>.

3) «Легально їдеш – далі будеш». Веб-сайт «Державна фіскальна служба України». URL: <http://zp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-70888.html>.

4) Машкова Р. Транспортна реформа Києва: що насправді рекомендував Світовий банк (повний звіт). *Веб-сайт «Mistosite»*. URL: <https://mistosite.org.ua/uk/articles/reforma-m%D1%96skogo-transportu-kyuev-a-shho-naspravd%D1%96-rekomenduvav-sv%D1%96tovyj-bank-povnyj-zv%D1%96t>.

5) Методика розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 17.11.2009 № 1175. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1146-09>.

6) Мороз М.М. Шляхи вдосконалення пасажирських перевезень транспортом загального користування. *Техніка в сільськогосподарському виробництві, галузеве машинобудування, автоматизація*. 2015. № 28. С. 57-63.

7) Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року: Проект від 10 квітня 2017 року. *Міністерство інфраструктури України*. URL: <https://mtu.gov.ua/projects/115/>.

8) Про автомобільний транспорт: Закон від 05.04.2001 № 2344-III. *Верховна рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>.

9) Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 р. № 1548: Постанова КМУ від 25.03.2015 № 240. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/240-2015-%D0%BF>.

10) Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту: Постанова КМУ від 18.02.1997 № 176. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/176-97-%D0%BF>.

11) Про схвалення Транспортної стратегії України на період до 2020 року: Розпорядження КМУ від 20 жовтня 2010 р. № 2174-р. *Верховна рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2174-2010-%D1%80>.

12) Редзюк А.М., Новікова А.М. Концепція Національної програми розвитку транспортно-дорожнього комплексу України до 2015 року. Київ: *Автошляховик України*, 2005. № 8. С. 3-7.

13) Романова Е. BlaBlaCar – сайт для бомбил. *Информационно-аналитическое издание «Factivist»*. 2016. URL: <https://factivist.com.ua/ru/news/blablacar-sayt-dlya-bombil.html>.

14) Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014. *Верховна Рада України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

Корольова А.А., 2 курс 16 група ФМТТ
Київський національний торговельно-
економічний університет м. Київ
науковий керівник: Пальчук П.М.
к.ю.н., доцент Київський національний
торговельно-економічний університет

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ

На мою думку, на сьогодні досить актуальною є проблематика, яка пов'язана із аналізом питань щодо реалізації права на здійснення підприємницької діяльності. Важливим на сучасному етапі розвитку світової економіки є те, що попри всі відмінності у формах і методах господарювання, етапах і рівнях досягнення успіхів окремими країнами, формуються спільні напрями в реформуванні економічних систем. Зокрема, методологічну основу економічних реформ формують такі напрями як роздержавлення, демократизація, лібералізація, приватизація, розвиток підприємництва у всіх його проявах. Саме ці напрями стали основними засадами у розвитку підприємництва і як одна із складових - широка економічна або юридична освіта учнівської і студентської молоді та їх адаптація до діяльності у ринковій економіці, як у великому так і малому бізнесі [1, с. 58]. Але в першу чергу основою соціальних перетворень в державі та формування відповідного підприємницького середовища є формування малого підприємництва. Недооцінку малого підприємництва, ігнорування його економічних і соціальних можливостей протягом майже всіх років реформаційних перетворень можна кваліфікувати як великий стратегічний прорахунок, який поглибив кризу економіки України в цілому [3, с. 5].

Реалізація права на підприємницьку діяльність, яка гарантована Конституцією України та законами України, неможлива без активної участі держави [4]. Вона відбувається відповідним способом, з використанням належних засобів та дотриманням умов встановлених законодавцем. Порядок реалізації права на підприємницьку діяльність представляє собою цілісний правовий механізм. В першу чергу через те, що реалізація права на підприємницьку діяльність не зводиться лише до закріплення цього права за суб'єктом, в першу чергу за фізичною особою, а означає користування правом у регламентованому законодавством порядку фізичними особами, а також іншими учасниками правовідносин. Зокрема це реалізація права на підприємницьку діяльність не тільки фізичними особами, а й через заснування ними підприємств або інших юридичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність. На сьогодні в Україні підприємства становлять велику частину загальної кількості суб'єктів господарювання, заснованих на приватній власності фізичних та юридичних осіб.

У Конституції України закріплені принципи та основні засади державної політики щодо захисту прав та свобод людини у всіх сферах суспільного життя, у тому числі в сфері підприємництва. Стратегічні та тактичні кроки щодо захисту та гарантій прав і свобод людини в Україні, європейські засади розбудови української державності закріплені у Законі України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» від 01 липня 2010 р. № 2411-VI [5]. Реалізація економічних прав і свобод людини в Україні, які мають конституційну основу деталізуються в окремих законах, наприклад, Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV [6].

Відповідно до зазначених законів, Україна перебуває на шляху побудови принципів нового державотворення та розвитку українського суспільства, а отже, й правового статусу людини в Україні, реалізації її прав та свобод, особливо в економічній сфері. Особливого значення в процесі вивчення цього питання набуває інститут реалізації права на підприємницьку діяльність та необхідність оновлення й розвитку законодавства у сфері підприємницької діяльності.

Поняття підприємництва закріплено в ст. 42 Господарського кодексу України, яка встановлює, що підприємництво - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [2].

Аналізуючи поняття підприємництва, можна однозначно стверджувати, що центральною фігурою підприємництва виступає підприємець – фізичні або юридичні особи, які є суб'єктами підприємницької діяльності. Будь-який підприємець діє в окреслених напрямках, виконуючи повністю чи частково основні притаманні йому функції і вступаючи при цьому у відносини з іншими суб'єктами, представленими на ринку.

Фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність, є підприємцями. Відповідно до ст. 50 Цивільного кодексу України фізична особа з повною цивільною дієздатністю має право на здійснення підприємницької діяльності, яку не заборонено законом [7].

Аналіз чинного законодавства щодо правового статусу фізичної особи дозволяє визначити позитивні і негативні ознаки щодо здійснення права на підприємницьку діяльність. Позитивним моментом є закріплене законодавством положення, що фізична особа – підприємець здійснює діяльність в межах універсальної правоздатності. Це означає можливість особи займатися будь-яким видом підприємницької діяльності, здійснення якого не суперечить законодавству, щодо якого напряму підприємницької діяльності законами встановлюються обмеження щодо участі фізичних осіб – підприємців. Фізична особа – підприємець діє без установчих документів на відміну від юридичної особи, яка діє в межах спеціальної правоздатності та обмежена видами діяльності, встановленими засновниками в установчих документах.

Згідно з ч. 5 ст. 128 Господарського кодексу України громадянин – підприємець здійснює свою діяльність на засадах свободи підприємництва та відповідно до принципів, передбачених у ст. 44 Господарського кодексу України, зокрема, він може здійснювати самостійно будь-яку діяльність відповідно до потреб ринку, на власний розсуд приймаючи відповідні рішення, що не суперечать закону.

До проявів, які певним чином стримують фізичних осіб у набутті статусу підприємця є закріплення у чинному законодавстві України положення, що фізична особа – підприємець відповідає всім майном, що належить йому на праві приватної власності, за своїми обов'язками у сфері підприємництва (за винятком майна, на яке відповідно до закону не може бути звернене стягнення). Вимоги кредиторів фізичної особи – суб'єкта підприємництва задовольняються за рахунок належного їй майна, на яке може бути звернене стягнення. Перелік майна фізичних осіб, на яке не може бути звернене стягнення, встановлюється законодавством.

Наприкінці, доцільно зазначити, що на сьогодні підприємницька діяльність фізичних осіб вважають найпростішою формою здійснення підприємницької діяльності. Держава задекларувала, що всіляко буде підтримувати діяльність фізичних осіб – підприємців. Це матиме наслідком формування в Україні прошарку власників майна, які здійснюватимуть свою діяльність на засадах законності, поваги щодо всіх форм власності, дотримання прав інших учасників підприємницької (господарської) діяльності, інтеграцію України до європейського економічного та соціального простору .

Проте на жаль, ще не існує спеціального законодавчого акту, який би встановлював правовий статус фізичної особи – підприємця, вимоги щодо фізичної особи, яка має намір здійснювати підприємницьку діяльність та інші умови щодо здійснення фізичною особою такої діяльності. Зокрема, це може бути умови щодо особливостей обліку та звітності, оподаткування та отримання дозволів тощо. Тому вважаємо, що Верховна Рада України має прийняти закон, який буде визначати особливості здійснення фізичними особами підприємницької діяльності.

Відсутність спеціального законодавчого урегулювання не заважає фізичним особам реалізувати своє право на участь у підприємницькій діяльності, але наявні неузгодженості та прогалини чинного законодавства мають бути усунуті.

Список використаних джерел

1. Вачевський М.В., Мадзігон В.М. Основи економіки. Навчальний посібник /М. Вачевський, В. Мадзігон. – К. : Педагогічна думка. – 2007. 617 с.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV IV (зі змінами і доповненнями) // [електронний ресурс] : - Режим доступу. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

3. Давимука С.А. Малий бізнес і приватизація // Бюлетень про приватизацію. – 1996. – № 12. – С. 3 – 9.
4. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
5. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV (зі змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
6. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01 липня 2010 р. № 2411-VI (зі змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Костенко О. Ю., 1 група., 3 курс САП
 Академія адвокатури України, м. Київ
науковий керівник: Клименко С. В.,
 к.ю.н., доцент, доцент кафедри
 цивільного, господарського права та
 процесу
 Академія адвокатури України

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРЕЗУМПЦІЇ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОНОРСТВО

Право на донорство та трансплантацію гарантоване Конституцією України як складова права на життя та здоров'я [2], закріплюється у ЦК України, законах України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» (далі за текстом ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині»), «Про донорство крові та її компонентів».

Відповідно до ст. 12 ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині», живим донором може бути лише повнолітня дієздатна особа. У живого донора може бути взятий як гомотрансплантат (анатомічний матеріал людини, призначений для трансплантації) лише один із парних органів або частина органа, або частина іншого анатомічного матеріалу. Взяття гомотрансплантата у живого донора дозволяється на підставі висновку консилиуму лікарів відповідного закладу охорони здоров'я чи наукової установи після його всебічного медичного обстеження і за умови, що завдана здоров'ю донора шкода буде меншою, ніж небезпека для життя, що загрожує реципієнту. Взяття гомотрансплантата (за винятком анатомічних матеріалів, здатних до

регенерації) у живого донора допускається у випадках, коли реципієнт і донор перебувають у шлюбі або є близькими родичами. Не допускається взяття гомотрансплантатів у живих осіб, які утримуються у місцях відбування покарань; страждають на тяжкі психічні розлади; мають захворювання, що можуть передатися реципієнту або зашкодити його здоров'ю; надали раніше орган або частину органу для трансплантації [3].

У живого донора може бути взято гомотрансплантат лише за наявності його письмової заяви про це, підписаної свідомо і без примушування після надання йому лікуючим лікарем об'єктивної інформації про можливі ускладнення для його здоров'я, а також про його права у зв'язку з виконанням донорської функції [3].

Людина вважається померлою з моменту, коли встановлена смерть її мозку [4], згідно зі ст. 15 ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» факт смерті потенційного донора встановлюється консилиумом лікарів відповідного закладу охорони здоров'я або наукової установи [3]. Умови та порядок взяття анатомічних матеріалів у померлих осіб для трансплантації та (або) виготовлення біоімплантатів визначені у ст. 16 ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині», зокрема: кожна повнолітня дієздатна особа може дати письмову згоду або незгоду стати донором анатомічних матеріалів у разі своєї смерті; за відсутності такої заяви анатомічні матеріали у померлої повнолітньої дієздатної особи можуть бути взяті за згодою подружжя або родичів, які проживали з нею до смерті; взяття анатомічних матеріалів у померлого донора не повинне призвести до спотворення його тіла.

Взяття анатомічних матеріалів у померлої особи для трансплантації та (або) для виготовлення біоімплантатів не допускається у разі наявності зробленої цією особою за життя заяви про незгоду бути донором. У померлої повнолітньої дієздатної особи, заява якої щодо донорства відсутня, а також у неповнолітніх, обмежено дієздатних та недієздатних осіб взяття анатомічних матеріалів не допускається, якщо на це не отримано або неможливо отримати згоду осіб, зазначених у частині першій ст.16 ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» [3].

Відповідно до статистики МОЗ, в Україні за останні 5 років виконано 612 трансплантацій, з них всього 72 (11%) від померлих донорів, що викликає здивування всього світу. Потреба в трансплантації нирки становить близько 2,5 тис. на рік, а за 30 років виконано лише 2 100, пересадки серця потребують більше 1000 людей на рік, а виконано лише 8. Трансплантація печінки потрібна 500 хворим протягом року, а проведена лише у 139 випадках [5]. На жаль, статистичні дані дуже не втішні, зважаючи на те, що в Україні високий рівень кваліфікації лікарів, і, безумовно, є достатньо спеціалістів, які могли б рятувати людям життя.

Вважаємо, що вирішення проблеми донорства і трансплантації в Україні знаходиться у площині правового регулювання та проведення посмертного

донорства, адже в Україні сформована та діє так звана презумпція незгоди, відповідно до якої взяття органів та тканин у померлих осіб дозволяється лише: 1) якщо така особа сама висловила бажання стати донором після смерті, залишивши відповідну заяву за життя; 2) якщо близькі родичі особи дадуть згоду на взяття анатомічних матеріалів у померлого. Стосовно першого випадку питань не виникає, а другий - потребує окремого розгляду. З моральної точки зору виникає сумнів відносно того, що дізнавшись про смерть близької людини, родичі одразу можуть прийняти відповідне обставинам рішення. Не виключено, що переважна більшість скоріш відмовиться, ніж надасть позитивну відповідь, саме це і провокує дискусії навколо напрямку розвитку трансплантології.

Виникає правова колізія, адже ст. 3 Конституції України визначено, що життя людини є найвищою соціальною цінністю в Україні, а у відповідності до ст. 281 ЦК України, людині гарантоване право на життя [6]. В той же час, закріпивши презумпцію незгоди, держава частково позбавляє людину права на життя, адже якщо немає донорів, то і трансплантацій в Україні майже не проводиться. Єдиний вихід для хворих – шукати порятунку за кордоном, витрачаючи кошти, потрібні для підтримання життя, тим самим збагачуючи бюджети інших країн.

Видається доцільним презумпцію незгоди замінити презумпцією згоди, але, не порушуючи права людини на свободу, дати можливість за життя написати заяву, у якій фізична особа могла б зазначити свою незгоду після смерті стати донором. У такий спосіб буде розвиватися шлях до збільшення кількості донорів, а державою у повному обсязі буде забезпечено право на життя, одночасно люди зможуть спокійно відмовитися від того, щоб бути донором після смерті. Висловлена думка, що правове регулювання зазначеної проблеми слід здійснити таким чином, щоб жива людина, котрій за допомогою трансплантації можна врятувати життя, відіграла б собою значно більшу цінність, ніж та, яка зі смертю назавжди втрачена для суспільства [1, с. 10].

Стосовно доцільності розпорядження іншими особами таким особистим немайновим правом померлого, як право на донорство, яке за своєю природою належало тільки йому і є невідчужуваним, - це право втрачається у момент смерті фізичної особи, тому недоцільно надавати родичам можливість розпорядитися особистим немайновим правом фізичної особи, яке перестало існувати в момент смерті його носія.

Список використаних джерел:

1. Зорин В. М. К проблеме пересадки почек от трупов / В. М. Зорин, Н. И. Неволин // Проблемы экспертизы в медицине. – Ижевск: Экспертиза, 2001. - № 1. – С. 10-12.
2. Конституція України // Відомості Верховної Ради. – 1996. № 30. – Ст. 141. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.09.2017).

3. Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині: Закон України від 26.10.2014 р. № 1007-XIV // Відомості Верховної Ради. – 1999. № 41. – Ст. 377. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/1007-14> (дата звернення: 12.09.2017)
4. Стефанчук Р. О. Цивільне право України. Навчальний посібник. – Режим доступу: http://www.ebk.net.ua/Book/law/stefanchuk_tsivpu/part4/402.htm (дата звернення: 12.09.2017).
5. Устінов О. В. Трансплантація органів в Україні: бути чи не бути? – Режим доступу: <http://www.umj.com.ua/article/88518/transplantaciya-organiv-v-ukraini-buti-chi-ne-buti> (дата звернення: 12.09.2017).
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. // Відомості Верховної Ради України. – 2003 р. - № 40. – Ст. 356. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 12.09.2017).

*Кричевцова Є. А., 7 група, 4 курс,
ФМТП*

Київський національний торговельно-економічний університет м.Київ
науковий керівник: Погарченко Т.В.,
асистент Київський національний
торговельно- економічний університет

РОЛЬ КОЛІЗІЙНИХ НОРМ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

З кожним роком зростає кількість господарських зв'язків між державами і посилюються процеси міграції населення за кордон. Це вимагає визначення меж застосування вітчизняного та іноземного законодавства до відповідних приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом. У зв'язку з цим часто відбувається зіткнення правових систем різних держав, яке можна уникнути завдяки особливим нормам, які називаються колізійними.

Уточнення поняття «колізійна норма» відіграє важливу роль у його трактуванні та успішному використанні як в теорії, так і у практичній діяльності. Адже чітка система понять, яка враховує всі особливості певних категорій, є основним інструментарієм пізнання у будь-якій науці та дає змогу з'ясувати сутність цих категорій, відокремити їх від суміжних понять.

Дане питання знайшло відображення в дослідженнях таких авторів: М.М. Богуславського, Г.В. Галущенко, Л.А. Лунца, О.О. Мережко, А.А. Тіллі, Г.С. Фединяк та ін. Опрацювання літературних джерел та наукових праць обумовило необхідність узагальнення сутності поняття «колізійна норма» та з'ясування ролі таких норм у міжнародному приватному праві.

Відповідно до тлумачного словника юридичних термінів колізія законів (лат. *collisio* – зіткнення) – розбіжність між змістом (зіткнення) двох або більше формально чинних нормативних актів, які прийнято з одного й того самого питання. В свою чергу, колізійна норма – норма, що встановлює, право якої держави має застосовуватись до правовідносин міжнародного характеру, а саме: якщо їх учасником є іноземний громадянин або іноземна юридична особа; якщо їх об'єктом є річ, що знаходиться за кордоном; якщо юридичні факти, з якими пов'язані виникнення, зміна або припинення правовідносин, мали місце за кордоном. [1, с. 134].

Пункт 3 статті 1 Закону України «Про міжнародне приватне право» встановлює, що колізійна норма – це норма, що визначає право якої держави підлягає застосуванню до правовідносин з іноземним елементом [4].

Як відомо, колізії у сфері міжнародного приватного права виникають між такими соціальними утвореннями і явищами як держави, кожна з яких має свою правову ідеологію, складові суб'єкти, правові культури, племена, релігійні об'єднання, регіональні системи права [2, с. 26].

Поняття «колізійна норма» визначається науковцями залежно від їхнього погляду на природу і сутність міжнародного приватного права. Так, на думку Лунца Л.А., історичні причини виникнення проблеми кваліфікації пов'язані з тим, що «з появою національних цивільних кодексів втратило значення римське право як джерело єдиних для Європейського континенту, а частково і для Англії юридичних понять. Національні кодекси, що з'явилися у XIX ст., призвели до того, що юристи різних країн стали висловлюватися на мовах різних юридичних понять; ці відмінності при однакових економічних підставах стосуються деталей, але мають суттєве значення при розширенні конкретних справ» [3, с. 283].

Деякі науковці вважають, що колізійні норми є нормами технічними, тобто нормами, які встановлюють певний спосіб для досягнення конкретної мети, – у даному випадку найкращого вирішення колізій різномісцевих законів.

Має право на існування ще одна точка зору, відповідно до якої норми міжнародного приватного права є нормами прямого припису, адже вони не дають безпосереднього рішення, тому ми називаємо їх правилами прив'язки. А також вважають, що колізійна норма є правилом поведінки, регулятором при виборі закону, правовою нормою, до якої вона прив'язує певні правовідносини. Предметом регулювання колізійної норми за даною концепцією є специфічна поведінка, діяльність правозастосовного органу щодо вибору й порядку застосування конкретної норми права.

Скаун О.Ф. також відносить колізійні норми до спеціалізованих (нетипових) норм права, при цьому дуже вдало, на наш погляд, характеризуючи їх в якості норм-арбітрів, тобто норм, що регулюють вибір норми [5, с. 203].

Отже, враховуючи різноманіття визначень поняття «колізійна норма», можна визначити, що такою є специфічна норма, яка самостійно не встановлює

правила поведінки, а лише робить посилання до норм права, які повинні застосовуватися у приватноправових відносинах за участі іноземного елемента. Крім того, ця норма не повинна братися ізольовано, інакше вона не дасть вирішення юридичного питання, що виникло по суті, а вкаже лише, в якій системі права суддя чи інший орган повинен знайти вирішення питання, яке перед ним виникло.

Проаналізувавши роль колізійних норм у міжнародному приватному праві, можна зробити висновок, що у зв'язку з великою кількістю колізій між правовими системами різних держав, сучасне суспільство потребує чіткої регламентації даного питання. А отже, це зумовлює необхідність у подальшому дослідженні проблем застосування колізійних норм.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко В.Г. Юридичні терміни. Тлумачний словник / В.Г. Гончаренко, П.П. Андрушко, Т.П. Базова та ін.; за ред. В.Г. Гончаренка. – 2-ге вид., стереотипне. – К.: Либідь, 2004. – 320 с.
2. Мережко О. О. Соціологія міжнародного приватного права / О. О. Мережко // Право України. – 2013. – № 7. – С. 26-33.
3. Лунц Л. А. Курс международного частного права : в 3-х т./ Л. А. Лунц.- М.: Спарк, 2002. – Т. 1. – 1007 с.
4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року № 2709-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2709-15/page2>
5. Скакун О. Ф. Теория государства и права / Скакун О.Ф.- Харків. : Консум, 2000. — 704 с.
6. Шемшученко Ю.С. Юридична енциклопедія 6 т. /Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К.: «Укр. енцикл.», 1998.-720 с.

*Листопадова А. М., 11м група., 2 курс
ФМПП Київський національний
торговельно-економічний університет,
м. Київ
науковий керівник: Коренюк О.О.,
старший викладач Київський національний
торговельно-економічний університет,*

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВИЩОГО СУДУ З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Однією з необхідних передумов для консолідації всіх зусиль України у напрямку євроінтеграції стала реформа судової системи, яка мала на меті оптимізацію роботи судів, гармонізацію процедури розгляду справ у судах всіх

юрисдикцій, усунення процесуального дисбалансу судових інстанцій. Одним із кроків до реалізації такої мети було утворення в системі судів Вищого суду з питань інтелектуальної власності.

В умовах інтеграції України до Європейського Союзу утворення такого суду має важливе практичне значення для забезпечення та захисту прав інтелектуальної власності суб'єктів, права яких були порушені. Для прикладу, зарубіжний досвід свідчить про виразну тенденцію до виокремлення з різним ступенем самостійності судових органів, які спеціалізуються на вирішенні справ, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності. Тим паче, в юридичній літературі і раніше наголошувалося на доцільності створення в Україні спеціалізованого суду з розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності як окремого суду (зокрема, патентного, конкурентно-патентного суду) чи елемента в системі адміністративних або господарських судів [1, с. 40]. Вказане обґрунтовувалось, зокрема, необхідністю розгляду спорів між суб'єктами права інтелектуальної власності суддями, які спеціалізувались би суто на розгляді відповідної категорії справ.

Ефективність застосування норм про захист прав інтелектуальної власності значною мірою визначається формою захисту, яка відображає особливості правозастосовчої діяльності, та залежить від виду компетентного юрисдикційного органу, який здійснює захист. На сьогоднішній день саме захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку є важливим елементом для відновлення порушених прав. Однак, в сучасних умовах судова практика з питань захисту прав інтелектуальної власності, на жаль, не відзначається як і своїми кількісними масштабами, так і актами узагальнення [2].

Відповідно до статті 31 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», новостворений Вищий суд з питань інтелектуальної власності діє як суд першої інстанції, і до його повноважень віднесено:

- здійснення правосуддя як судом першої інстанції у справах, визначених процесуальним законом;
- аналіз судової статистики, вивчення та узагальнення судової практики, інформування про результати узагальнення судової практики Верховного Суду;
- здійснення інших повноважень, визначених законом (стаття 32) [3].

Справи у Вищому суді з питань інтелектуальної власності розглядаються колегією суддів у складі трьох суддів, кваліфікаційні вимоги до яких визначені вказаним актом. Так суддею Вищого суду з питань інтелектуальної власності може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Вищому суді з питань інтелектуальної власності, а також відповідає одній із таких вимог:

- 1) має стаж роботи на посаді судді не менше трьох років;
- 2) має досвід професійної діяльності представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) щонайменше п'ять років;

3) має досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності щонайменше п'ять років;

4) має сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених пунктами 1 – 3 цієї частини, щонайменше п'ять років [3].

Окрім загальних вимог, які ставляться до кандидата на посаду судді, суддя Вищого суду з питань інтелектуальної власності повинен здати кваліфікаційний іспит, чим підтвердить свою здатність здійснювати правосуддя у цьому суді та відповідати одній з вимог передбачених Законом.

Для прикладу, справи, пов'язані з захистом порушених прав інтелектуальної власності, в Європейському Союзі розглядає Суд Європейського Союзу. Адаптацію практики ЄС до національних законодавств країн Союзу необхідно розуміти як правотворчу практику Суду Європейського Союзу. В українському законодавстві Вищий суд з питань інтелектуальної власності не наділяється правом правотворчої діяльності.

Як вже зазначалось, Вищий суд з питань інтелектуальної власності діє як суд першої інстанції, що з огляду на назву суду вбачається недоречним. Фактично, законодавець передбачає створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності за відсутності судів нижчих інстанцій з розгляду цієї ж категорії справ. З цього випливає, що незрозуміло чим керувався законодавець при виборі для суду саме такої назви, оскільки пояснювальна записка до вищезазначеного Закону жодних мотивів з цього приводу не містить.

Змінами до Господарського процесуального кодексу України передбачається створення апеляційної палати Вищого суду з питань інтелектуальної власності, яка переглядатиме в апеляційному порядку судові рішення, ухвалені Вищим судом з питань інтелектуальної власності, та складатиметься з суддів цього ж суду, якісний та можливо і кількісний склад якої визначатиметься зборами суддів. Іншими словами, судді суду з інтелектуальної власності самі будуть визначати суддів, що переглядатимуть їх рішення в апеляційному порядку. На нашу думку, такий порядок апеляційного оскарження не відповідає сучасним тенденціям розвитку судочинства, а тому, доцільно було б зробити Вищий суд з питань інтелектуальної власності дійсно аналогом Суду Європейського Союзу. Крім того, кваліфікаційні вимоги, що висуваються до кандидатів на посаду судді апеляційної інстанції є вищими, у порівнянні з вимогами до суддів спеціалізованого суду.

Законом України «Про судоустрій і статус суддів» передбачається, що у Касаційному господарському суді обов'язково створюється окрема палата для розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язаних з антимонопольним та конкурентним законодавством [3]. З вищезазначеного випливає, що судом касаційної інстанції буде Касаційний господарський суд, як структурний підрозділ Верховного суду.

На сьогоднішній день, аналізуючи норми кодексів та закону щодо визначеної юрисдикції, можливо зробити висновок про їх певну неврегульованість, що може перешкоджати належному забезпеченню принципу доступності до суду

Список використаних джерел

1. Коваль І. Щодо правового статусу вищого суду з питань інтелектуальної власності / І. Коваль // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2016. – № 5. – С. 39-44

2. Постанова Вищого господарського суду Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності від 17.10.2012 р. № 12. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>; Постанова Верховного суду Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав від 04.06.2010 р. №5. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-10>.

3. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. - № 31. - ст.545.

*Марієвська К.Я., 7м група., 1 курс
ФЕМП.*

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
науковий керівник: Букатова Д.М.,
к.ю.н., Київський національний
торговельно-економічний університет

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Вже не одне століття поспіль існують закони між споживачами і надавачами послуг. З самого початку вони стосувалися лишень товарів, які не відповідали якості або підробок продуктів, які купувалися найчастіше.

Поліпшення добробуту споживачів та їх захист є важливими цінностями Європейського Союзу (далі в тексті - ЄС).

На рівні Європейського Союзу напрямок політики захисту прав споживачів інтенсивно почав розвиватися лише з початку 90-х років минулого століття, коли 1992 року в Договір про заснування Європейської Спільноти була внесена стаття 153 «Захист прав споживачів» [1]. До того часу йшла мова про окремі аспекти захисту прав споживачів, однак належної уваги їм не приділяли, споживча політика ЄС не розглядалась як самостійна мета європейської співпраці та була обумовлена виключно однією з основних цілей Союзу, а саме — створенням внутрішнього ринку товарів та послуг.

Тепер цей напрямок політики істотно впливає на інші сфери політики ЄС і його треба враховувати при розробленні відповідного законодавства, наприклад, у питаннях вільного пересування товарів.

Європейським економічним співтовариством накопичений великий досвід із захисту прав споживачів. Цей досвід є досить корисним для країн, в яких як і в Україні, законодавство про захист прав споживачів з'явилося не так давно.

Першою організацією споживачів була Споживча Рада Норвегії – загальна організація споживачів Норвегії, яка була заснована в 1953 році і мала справу з широким спектром споживчих питань. Дана організація включала як юридичні, так і економічні питання, а також роботу, орієнтовану на продукти та послуги. Нідерландський союз споживачів був створений в 1954 році. Цей союз є незалежною організацією, тісно взаємодіє з державними органами з питань економіки, охорони здоров'я, екологічної чистоти та безпеки товарів. Основне завдання Нідерландської спілки споживачів є забезпечення зворотного зв'язку з виробниками товарів шляхом вивчення попиту та побажань споживачів.

Загальносвітове визнання права споживачів отримали в Резолюції Генеральної асамблеї ООН № 39/248 від 9 квітня 1985 р., яка закріпила 8 прав споживачів, що діють й до сьогодні в Європейському Союзі [2]:

- a) право на безпеку товару;
- b) право на інформацію;
- c) право на вибір товару;
- d) право на висловлення своїх інтересів;
- e) право на задоволення основних потреб;
- f) право на відшкодування шкоди;
- g) право на споживчу освіту;
- h) право на здорове навколишнє середовище.

Історія політики захисту прав споживачів у Європейському Союзі налічує майже 25 років спільної роботи. Водночас держави – члени ЄС забезпечують захист інтересів споживачів протягом набагато довшого часу. Політично дана структура ЄС побудована на основі Договору про створення ЄС [1, ст. 95]. Початкова мета цієї статті – вдосконалення внутрішнього ринку продукції та послуг за допомогою створення рівного простору діяльності всіх держав – членів ЄС. Споживча політика ЄС до недавнього часу була обумовлена однією з ключових цілей Союзу, а саме – створенням внутрішнього ринку товарів і послуг.

Лише протягом останніх років захист прав споживачів перетворився на окрему самостійну мету європейської співпраці.

Споживча політика ЄС не є цілісною системою відносин, яка регулювала б усі аспекти захисту споживачів. Директиви ЄС – це доволі розрізнена структура, яка детально регулює певні сфери, а інші залишає нерегульованими. Слід підкреслити, що окремі держави – члени ЄС досі відповідають за цілісність структури власної споживчої політики та захист прав споживачів. Директиви ЄС містять мінімальні стандартні функції у вибраних сферах, особливо у тих, які

зачіпають внутрішній ринок. Держави – члени ЄС мають право перевищувати норми, передбачені у Директивах щодо захисту прав споживачів, за умови, що їхні нормативи не обмежують вільне переміщення товарів і послуг у межах внутрішнього ринку.

Як наслідок усього вищенаведеного, держави – члени ЄС створили системи захисту прав споживачів, які значно відрізняються одна від одної. У деяких випадках ці відмінності перешкоджали діяльності внутрішнього ринку. Наприклад, існують значні розбіжності між законодавством, яке врегульовує комерційну діяльність підприємств, спрямовану на кінцевого споживача, на внутрішньому ринку, що були спричинені національними специфічними нормативами, відмінностями у загальних принципах або різною юридичною практикою.

Іншим прикладом вищезгаданого є використання саморегуляції та кодексів поведінки. У Данії, Швеції та Фінляндії використання останніх заохочує для надання практичного змісту загальним правилам. У створенні таких кодексів помітну участь беруть органи захисту прав споживачів. Кодекси також поширені у Великій Британії, Ірландії, Нідерландах, хоча органи захисту прав споживачів відіграють менш формальну роль. Застосування саморегуляції як доповнення до формальних нормативів менш поширене в інших державах – членах ЄС. Схоже, що застосування саморегуляції у ЄС поступово зростає, хоча й іншими шляхами, ніж у окремих державах – членах ЄС.

Багато проблем, з якими зіштовхуються споживачі, можна розв'язати шляхом примирення, до того ж, безкоштовно, безпосередньо звернувшись до продавця чи постачальника послуг. Європейська комісія розробила спеціальну форму подання скарг, яка має допомогти як покупцям, так продавцям, у розв'язанні спорів між ними.

Ці випадки довели ефективність законодавства Спільноти щодо прав споживачів, насамперед діяльності, спрямованій на запобігання поширенню хвороб та отруйних речовин. Вони також показали межі цього законодавства, особливо стосовно його імплементації до законодавства держав-членів. Зі збільшенням кількості економічних операцій між громадянами та підприємцями різних держав-членів ЄС зростає потреба у захисті споживачів від наслідків недобросовісного підприємництва через уніфіковані заходи, що здійснюються на підтримку відповідної діяльності на національному рівні.

Спільнота мусить робити все можливе з метою створення зручного для споживачів ринку фінансових послуг, удосконалюючи кредитне законодавство, підвищуючи конфіденційність електронних платіжних засобів, сприяючи формуванню прийнятної та надійної системи транскордонних роздрібних платежів, також розв'язанню проблеми надмірної заборгованості.

Отже, правове регулювання захисту прав споживачів в ЄС та України майже не відрізняється. Консюмеризм ЄС прагне задоволенню потреб споживачів, завдяки виробництву якісних товарів та наданні якісних послуг, що б не порушували європейських норм та стандартів, оптимізації витрат

споживачів, завдяки конкурентним цінам. Тому й усі виробничі процеси повинні вдосконалюватися для безперервної роботи та зменшення скарг споживачів.

Список використаних джерел:

1. Договір про заснування Європейської Спільноти: Багатостороння угода від 21.03.1957р. // Режим доступу: www.rada.gov.ua
2. Керівні принципи для захисту інтересів споживачів: Резолюція Генеральної асамблеї ООН № 39/248 від 9.04.1985р. // Режим доступу: www.rada.gov.ua
3. Л.М. Іваненко, Правове регулювання захисту прав споживачів: Навч. посіб. – К.: Київ.нац.торг.- екон.ун-т, 2008 – 258 с.

Панасюк Т.С., 12 група, 2 курс ФРГТБ
 Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
науковий керівник: Ільченко Г.О.
 к.ю.н., старший викладач Київський національний торговельно-економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Відповідно до ст.1 Закону України «Про туризм» готель - це підприємство будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, що складається із шести і більше номерів та надає готельні послуги з тимчасового проживання з обов'язковим обслуговуванням [1].

Готельна послуга - дії (операції) підприємства з розміщення споживача шляхом надання номера (місця) для тимчасового проживання в готелі, а також інша діяльність, пов'язана з розміщенням та тимчасовим проживанням. Готельна послуга складається з основних та додаткових послуг, які надаються споживачу відповідно до категорії готелю [1].

Незважаючи на те, що в наведеному визначенні йдеться про підприємство, ніяких обмежень за складом суб'єктів господарювання і організаційно-правової форми власників готелів нормативні документи не містять. Тому власником готелю може виступати юридична або фізична особа - підприємець.

Підприємцю насамперед необхідно вибрати організаційно-правову форму створюваного готельного підприємства і пройти державну реєстрацію.

Відповідно до Класифікації видів економічної діяльності ДК 009: 2010 готельні послуги потрапляють в групу 55 - 55.10 "Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщення" [2]. Тому такий вид діяльності повинен бути

вказаний при реєстрації в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

Далі потрібно визначитися з системою оподаткування. Залежно від розміру готелю та обсягу послуг, що надаються, для готельного бізнесу можна обрати одну з поданих систем оподаткування:

- Юридична особа на загальній системі оподаткування;
- Юридична особа на єдиному податку;
- Фізична особа на загальній системі оподаткування;
- Фізична особа на єдиному податку [3].

Як правило, готелі належать суб'єктам господарювання, які включаються в третю групу платників єдиного податку. Третя група - фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 5000000 гривень [4, ст. 44].

Відповідно до ст. 19 Закону України «Про туризм» забороняється надавати послуги з розміщення без наявності свідоцтва про встановлення відповідної категорії [1].

Категорії готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), встановлюються за результатами добровільної сертифікації послуг з тимчасового розміщення (проживання) стосовно безпеки для життя і здоров'я людей, захисту їх майна та охорони довкілля відповідно до договору між органом із сертифікації та власником або уповноваженою ним особою і оцінювання відповідності готелів вимогам певної категорії [5]. Обов'язкова сертифікація готелів скасована згідно з Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 30 липня 2012 р. № 876[6].

Загальні положення, інформацію про послуги готелю, порядок бронювання номерів (місць), укладання договору на готельне обслуговування та оплати послуг містяться в «Правилах користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг» від 16.03.2004 р. № 19.[7]

Матеріально-технічне оснащення та мінімальний перелік послуг, що надаються готелем, повинні відповідати вимогам, встановленим стандартами та іншими нормативно-правовими документами. Вимоги до матеріального оснащення готелів залежать від категорії готелю і приведені в: ДСТУ 4269: 2003 "Послуги туристичні. Класифікація готелів"[8] та ДСТУ 4268: 2003 "Послуги туристичні. Засоби розміщування"[9] затверджені наказом Держспоживстандарту України від 23.12.2003 р № 225.

В готельному бізнесі можна проводити деякі види діяльності, на які потрібно отримати ліцензію. Зокрема, це відноситься до операцій продажу

алкоголю і тютюнових виробів, на які необхідно отримати ліцензію на роздрібну торгівлю [10].

Незважаючи на те, що серед українських готельних комплексів є кілька п'ятизіркових готелів, що відповідають європейському рівню якості, існуюча мережа готельних номерів є незадовільною. Серед основних проблем, які перешкоджають розвитку готельного бізнесу в країні, можна назвати високий рівень оподаткування та незначні обсяги інвестування у будівництво нових готелів.

Список використаної літератури

1. Про туризм : Закон України від 15 вересня 1995 р. № 324/95 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80/page> (дата звернення 04.10. 2017)
2. Класифікації видів економічної діяльності ДК 009: 2010. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 04.10.2017)
3. Особливості організації та оподаткування готельного бізнесу. URL: <https://news.dtki.ua/ua/taxation/common/18905> (дата звернення 04.10. 2017)
4. Податковий кодекс України : Закон України від 2 січня 2010 р. № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page44> (дата звернення 04.10. 2017)
5. Про затвердження Порядку встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 р. № 803. База даних «Законодавство України» / КМ України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/803-2009-%D0%BF> (дата звернення 04.10. 2017)
6. Щодо скасування обов'язкової сертифікації готельних послуг та послуг харчування : Наказ від 30 липня 2012 р. № 876. База даних «Законодавство України» / Мінекономрозвитку України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1595-12> (дата звернення 04.10. 2017)
7. Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг : Наказ від 16 травня 2004р. № 19. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04> (дата звернення 04.10. 2017)
8. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів. URL : <http://3umf.com/doc/450/> (дата звернення 04.10. 2017)
9. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги. URL : <http://3umf.com/doc/446/> (дата звернення 04.10. 2017)
10. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів : Закон України від 12 грудня 1995 р. № 46, Ст. 346 // База даних «Законодавство

України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80/page> (дата звернення 04.10. 2017)

Роїк А. С., 7 група., 4 курс ФМТП.
Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
науковий керівник: Лазько О. М.,
к.ю.н., доцент Київський національний торговельно-економічний університет,

ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ В КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ВИМОГ ПРАВА ЄС

1 вересня 2017 року в повній мірі набула чинності Угода про асоціацію між Україною і Європейським Союзом. Вона передбачає поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі (ЗВТ) та на даний момент є основним інструментом зближення України з ЄС. Завдяки цьому Угода сприяє поглибленню політичних відносин, посиленню економічних зв'язків, а також дотриманню загальних європейських цінностей. Вільна торгівля відкриває для України європейські ринки, сприяє адаптації стандартів та законодавства до норм ЄС і міжнародних норм.

Ще 7 жовтня 2003 року на Ялтинському саміті Україна - Європейський Союз було обрано напрям адаптації національного законодавства, норм і стандартів до відповідних норм ЄС, як найбільш ефективний шлях до євроінтеграції. Адже саме через таку адаптацію відбувається зближення обох правових системи. «Вирівнювання» законодавств держав-сусідів здійснюється відповідно до «Копенгагенських критеріїв» вступу до Євросоюзу. Основою для них став термін, вжитий у першій хвилі розширення, а саме: «*acquis communautaire*» – доробок спільноти, що є основою правової системи ЄС та до сьогодні є однією з основних умов приєднання до ЄС країн-кандидатів.

Враховуючи євроінтеграційний намір України, нашій державі надзвичайно важливо привести свою правову систему у відповідність з європейською, а найголовніше – забезпечити дотримання прав і свобод людини. Найважливіший показник якості правосуддя — справедливе, законне, обґрунтоване судові рішення, що є результатом правозастосовної діяльності судді. Однак, ефективність судового захисту залежить не лише від досконалої процедури розгляду справ, а й від поведінки учасників процесу, зокрема добросовісного здійснення ними своїх процесуальних прав і виконання процесуальних обов'язків.

Останніми роками у цивільному процесі України масового характеру набуло таке негативне явище, як недобросовісне використання учасниками цивільного процесу наданих їм законом процесуальних прав. Вступаючи в

судовий процес, особа наділяється низкою специфічних прав, які вона може реалізовувати для захисту своїх інтересів. Соціальна небезпека зловживання процесуальними правами полягає в тому, що зовні дії особи протікають в межах правового поля, тобто формально маніпулятор не порушує законодавчих приписів, але внаслідок таких дій чи бездіяльності заподіюється шкода інтересам правосуддя і інтересам інших учасників цивільного процесу. Таку поведінку в юридичних колах прийнято називати «зловживанням процесуальними правами». [1]

Під зловживанням правом, як матеріальним, так і процесуальним, Європейський Суд з прав людини у своїй практиці розуміє таке його використання, яке спрямоване на боротьбу із закладеним у ньому ж позитивним регулятивним потенціалом, в тому числі, що суперечить принципу правової визначеності. На практиці існує велика ймовірність змішування таких категорій як зловживання процесуальним правом і реалізація процесуальних прав.

Так, у ряді випадків ЄСПЛ зазначав у своїх рішеннях, що подання суду клопотань про відкладення судових засідань на тривалий термін з причини хвороби сторони, неодноразова зміна заявлених вимог, самі по собі не свідчать про зловживання правами.[2]

І хоча на практиці зловживання процесуальними правами досить поширене, до цього часу Цивільний процесуальний кодекс України таке поняття взагалі не використовує. Законодавець лише встановлює обов'язок сторін добросовісно користуватися належними їм процесуальними правами, виявляти взаємну повагу до прав і охоронюваних законом інтересів другої сторони, вживати заходів до всебічного, повного та об'єктивного дослідження всіх обставин справи. Зрозуміло, що недотримання цього обов'язку та нехтування основними принципами судочинства призводить до різних видів зловживань (правом на пред'явлення позову, правом на відвід судді, на апеляційне та касаційне оскарження судових рішень, правами при сплаті судового збору, при доказуванні тощо).

На даний момент судова практика є такою, що критерії оцінки тих або інших дій учасників процесу визначаються кожним суддею за власним переконанням, втім судді в цілому погоджуючись із такою позицією, зазначають, що краще б вона була оформлена у вигляді законодавчого акту.

У березні 2015 року на розгляд парламенту був поданий законопроект «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо обмеження можливостей зловживання процесуальними правами» (№2459). Автори документа пропонували внести зміни до ст.293 ЦПК України, які дозволять оскаржувати ухвалу про відкриття провадження у справі без переривання її розгляду.[3]

Водночас, якби автори уважніше прочитали норму, яку пропонують змінити, йдеться у висновку головного науково-експертного управління ВР, вони побачили б, що ч.4 цієї статті передбачено, що подання апеляційної скарги

на ухвалу суду першої інстанції не перешкоджає продовженню розгляду справи.

Ще один законопроект був поданий як невідкладний Президентом України у березні 2017 року про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів. Даний законопроект запроваджує механізми запобігання зловживанню процесуальними правами з боку сторін і він прийнятий за основу у реформуванні національного законодавства.

Як зазначається у пояснювальній записці, прийняття законопроекту сприятиме подоланню процесуальних проблем, які перешкоджають ефективному судовому захисту в Україні.[4]

Першочерговою зміною, яка знайшла відображення в усіх процесуальних кодексах, є впровадження ефективного захисту прав особи, яка звертається до суду, як превалюючого завдання судочинства. Також законопроект містить чимало інших новел, а саме механізми запобігання зловживанню процесуальними правами

У проектах процесуальних законів запроваджено системні механізми запобігання зловживанню процесуальними правами. Метою таких механізмів є ефективно запобігання умисному затягуванню справ, «позовам – клонам» та іншим маніпуляціям з підсудністю, завідомо необґрунтованим відводам, скаргам та іншим проявам недобросовісного користування учасниками судового процесу своїми процесуальними правами.

Зловживання процесуальними правами буде тягнути практичні негативні наслідки, такі як повернення та залишення відповідної заяви без розгляду, процесуальні обмеження, застосування заходів процесуального примусу, дисциплінарна відповідальність адвоката, прокурора тощо.

Особлива увага в законопроекті приділена відповідальності представників у судовому процесі за належне виконання ними своїх процесуальних обов'язків та їх утриманню від зловживання процесуальними правами. Зокрема, законопроектом передбачено право суду винести окрему ухвалу щодо адвоката або прокурора, якою повідомити відповідні органи, які здійснюють дисциплінарне провадження, для вирішення питання про притягнення адвоката або прокурора до дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до нових правил юрисдикції та підсудності юрисдикція між загальними, господарськими та адміністративними судами розмежовується залежно, в першу чергу, від предмета спору, а не суб'єктного складу сторін.

З метою попередження юрисдикційних спорів та "дублювання" цивільних, господарських, адміністративних справ вводиться поняття "похідних вимог", які в окремих випадках можуть бути об'єднані з основними, навіть якщо окремо вони мали б розглядатися за різними правилами судочинства. Також до кодексів включено низку механізмів, які мають запобігати маніпуляціям з визначенням підсудності.

Наслідком прийняття вказаного законопроекту стане впровадження ефективних механізмів захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.[4] А це в свою чергу приблизить правову систему України до стандартів Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

1. Беляева Е. Процесуальні шахраювання / Е.Беляева // Закон і бізнес, № 30, 2015. – [електронний ресурс]: Режим доступу: http://zib.com.ua/ru/print/117740htobi_uskorit_pravosudie_sudi_vinuzhdeni_balansirovat_na_gr.html
2. Петренко В.С. Механізми запобігання та протидії зловживанню процесуальними правами у цивільному судочинстві /В.С.Петренко // Young Scientist, № 6 (33), 2016. – С. 265-269
3. Проект Закону про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо обмеження можливостей зловживання процесуальними правами. - [електронний ресурс]: Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54529
4. Проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів. - [електронний ресурс]: Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415

Роїк А. С., 7 група, 4 курс ФМТП
Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
науковий керівник: Головачова А. С.,
к.ю.н., доцент Київського національного
торговельно-економічного університету

РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Офіційний журнал ЄС опублікував інформацію про набуття чинності Угоди про асоціацію Україна-ЄС з 1 вересня цього року. Ця подія дає новий поштовх для співпраці в сфері зовнішньої політики і політики безпеки, юстиції, оподаткування, управління державними фінансами, науки і технології, освіти і цифрових технологій. Варто зазначити, що це стало можливим завдяки плідній співпраці сторін та активним діям щодо зближення наших правових систем. Повна імплементація Угоди про асоціацію на практиці означає адаптацію

українського законодавства, в тому числі і господарського, до вимог законодавства ЄС.

Серед основних напрямів господарського законодавства, які вимагають гармонізації варто назвати: законодавство про здійснення державних закупівель, інвестиційне законодавство, регулювання господарської діяльності у вільних економічних зонах, законодавство про приватизацію, антимонопольне законодавство [2].

Гармонізація законодавства триває і до її завершення далеко, але вже зараз можна підвести підсумки у деяких напрямках. З огляду на завдання, поставлені Урядовими програмами та Угодою про асоціацію, виникла необхідність у розробленні нового Закону, що регулюватиме публічні закупівлі.

Так, у грудні 2015 року було прийнято Закон «Про публічні закупівлі», у якому фактично об'єднуються два закони щодо закупівель: Закон України «Про здійснення державних закупівель» та Закон України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності». Основною метою даного закону є закріплення правових та економічних засад здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади.

Закон спрямований на досягнення 3 головних цілей:

1) максимально можливе переведення процедур закупівель з «паперового» в «електронний» режим, що практично мінімізує можливість прямого спілкування між замовниками та учасниками в період проведення процедури. Це практично повністю реалізовано, окрім переговорної процедури, в якій все ж залишається можливість безпосереднього контактування між учасниками процесу закупівель. Концепція ґрунтується на використанні системи електронних закупівель, що включає централізовану базу даних та авторизовані Мінекономрозвитку електронні майданчики;

2) посилення антикорупційного ефекту через запровадження процедури автоматичного електронного оцінювання тендерних пропозицій та електронного аукціону, а також спрощення та підвищення інформаційної прозорості публічних закупівель;

3) наближення національного законодавства до передових міжнародних практик у сфері закупівель, визнаних державами-членами ЄС [5].

Сфера дії даного закону розповсюджується на відносини, які виникають під час здійснення публічних закупівель і він має на меті регулювати закупівлі, що здійснюються від 50 тис. гривень до порогів застосування процедур закупівель, що сприяє прозорості використання бюджетних коштів. Запровадження системи електронних закупівель та електронної системи оскарження підвищило рівень конкуренції у сфері державних закупівель та сприяє зниженню рівня корупції. Переведення процедур закупівлі в електронний формат забезпечує швидкий обмін документами та інформацією, розкриття всіх пропозицій учасників після завершення аукціону у відкритих

торгах, створює модель електронних закупівель за участю держави та приватного бізнесу [3].

Законом передбачено здійснення державних закупівель із застосуванням двох конкурентних процедур: відкриті торги і конкурентний діалог, а також однієї неконкурентної – переговорної процедури закупівлі. Відкриті торги здійснюються з обов'язковим проведенням аукціону з найнижчою ціною та з урахуванням нецінових критеріїв. Процедура конкурентного діалогу застосовується в разі, якщо: замовник не може визначити необхідні технічні, якісні характеристики товарів та робіт або визначити вид послуг; для прийняття оптимального рішення про закупівлю необхідно провести переговори з учасниками (предметом закупівлі є консультаційні, юридичні послуги, розроблення інформаційних систем, програмних продуктів, здійснення наукових досліджень тощо). Переговорна процедура закупівлі здійснюватиметься без попередньої публікації (оприлюднюється тільки повідомлення про намір укласти договір після проведення переговорів з учасником процедури) [3].

Суттєво змінилася термінологія, зокрема, замість терміну «державна закупівля» запроваджене поняття «публічна закупівля»; замість термінів «конкурс», «документація конкурсних торгів», «пропозиція конкурсних торгів», «комітет з конкурсних торгів», передбачені поняття «тендер», «тендерна документація», «тендерна пропозиція», «тендерний комітет» [1]. Вказане зумовлює необхідність уніфікації нових термінів Закону України «Про публічні закупівлі» із чинним законодавством у відповідній сфері.

Важливим досягненням II кварталу 2017 року стала інтеграція електронної системи закупівель «ProZorro» з Єдиним державним реєстром юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР). Завдяки плідній та тісній співпраці з Міністерством юстиції України з'явилась функція автоматичної перевірки даних учасника в ЄДР. Тепер замовник при оцінці пропозицій може швидко і безоплатно отримати розширену інформацію про учасника в електронній формі [4].

Прийняття закону та його активна реалізація, а саме: створення офіційного порталу оприлюднення інформації про публічні закупівлі – «ProZorro», Україна стає світовим лідером у реформуванні закупівель. Україна виграла World Procurement Award 2016, а також дану реформу закупівель визнано найуспішнішою реформою минулого року НРР. «ProZorro» визначено showcase & learning project світової ініціативи Open Contracting Partnership і завдяки цьому Україну включено в рекомендовані моделі електронних закупівель ЄБРР [6].

Станом на 3 серпня 2017 року кількість тендерів в електронній системі публічних закупівель «ProZorro» сягнула одного мільйону. Порівнюючи дані I та II кварталу 2017 року кількість надпорогових закупівель зменшилась на 30%, а кількість допорогових закупівель зросла на 4,8%. Загалом в II кварталі було 202 403 успішно завершених закупівель, середня кількість пропозицій в

надпорогових закупівлях склала 2,72, а в допорогових закупівлях - 2,20. В II кварталі при проведенні процедур закупівель було дискваліфіковано 17 759 учасників в Надпорогах та 14850 в Допорогах. Порівняно з I кварталом відсоток дискваліфікацій зріс на 3,18% від загальної кількості пропозицій в Надпорогах, відповідно в Допорогах цей показник зріс на 1,68%. Кількість скарг і вимог, що надійшли до АМКУ збільшилась в 2 рази. Водночас, більше ніж на 30% збільшилась кількість скарг та вимог в допорогових закупівлях [4].

Аналізуючи результати даної реформи, я можу сказати, що вона є досить ефективною, адже вже зроблено перші кроки, які допоможуть досягнення поставлених цілей, а саме прозорості та відкритості здійснення публічних закупівель. Завдяки інтеграції електронної системи закупівель «ProZorro» з Єдиним державним реєстром юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, процедура публічних закупівель стала спрощеною і доступною.

Також показником дієвості закону є економія державних коштів, яка у II кварталі склала 9,34 млрд. грн. А порівняно з I кварталом 2017 року сума заощаджених коштів у надпорогах зросла з 3,55 до 7, 69 млрд. грн., а в допорогах – з 0,83 до 1,67 млрд. грн. [4].

Закон України «Про публічні закупівлі» сприяє адаптації національного законодавства до стандартів ЄС відповідно до вимог Угоди про асоціацію, а також підвищує рівень України на міжнародній арені. Адже у цьому році з 23 по 25 травня 2017 року в Україні пройшов найбільший світовий Форум із закупівель, професійної етики, управління та відкритості – PRIMO Forum, організаторами якого були Мінекономрозвитку у співпраці зі Світовим банком та іншими міжнародними фінансовими організаціями. Форум був присвячений питанням боротьби із корупцією у сфері публічних закупівель.

В цілому проблема регулювання відносин у сфері закупівель є актуальною і реформування законодавства в цій сфері було необхідним. А новий Закон України «Про публічні закупівлі» містить саме ті зміни, які сприяють подальшій гармонізації українського законодавства із законодавством ЄС.

Список використаних джерел:

1. Висновок комітету з питань економічної політики від 24 грудня 2015 р. [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=57268&pf35401=371218>.
2. Замрига А. Проблематика оновлення господарського законодавства в контексті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС / А. Замрига // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 6. – С. 60-65. [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/06/13.pdf>.
3. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про публічні закупівлі» від 30 листопада 2015р. [Електронний ресурс] : Режим доступу :

<http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=57268&pf35401=367184>.

4. Публічні закупівлі: звіт за II квартал 2017 року [Електронний ресурс] : Режим доступу : https://www.slideshare.net/ProZorro_slides/i-2017-80015081

5. Яременко С. Коментарі до законодавства України про публічні закупівлі / С. Яременко, О. Шатковський // Проект ЄС «гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС» – К., 2016 – ст. 128 [Електронний ресурс] : Режим доступу : <https://bestbid.com.ua/wp-content/uploads/2017/02/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96.pdf>

6. «ProZorro» висновки для інших реформ [Електронний ресурс] : Режим доступу : https://www.slideshare.net/ProZorro_slides/prozorro-78691328.

Скоропад Т. І., 10м група, 2 курс ФМТП

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

науковий керівник: Коренюк О.О.

старший викладач Київський національний торговельно-економічний університет

ГАРМОНІЗАЦІЯ НОРМ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Україна з 1 вересня 2017 року вийшла на новий етап свого розвитку, оскільки набула чинності вся Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода) [1]. Підписавши дану Угоду, Україна взяла на себе ряд зобов'язань щодо адаптації національного законодавства до права Європейського Союзу, зокрема у сфері права інтелектуальної власності.

Безпосередньо питанням інтелектуальної власності в Угоді присвячена Глава 9, а зміни зачіпають практично всі об'єкти інтелектуальної власності. У зв'язку з цим виникає потреба здійснення аналізу взятих Україною на себе зобов'язань, які торкатимуться учасників відносин у сфері захисту прав інтелектуальної власності для уникнення ними правопорушень.

Значна частина норм Угоди присвячена охороні авторського права. Зокрема, Угодою, не змінюючи основних положень щодо строків правової охорони об'єктів авторського права в Україні, окремо визначається термін дії авторських прав на критичні та наукові публікації, на оригінальні фотографії, а також на кінематографічні або аудіовізуальні твори.

Крім того, Угода конкретизує положення щодо вільного використання та декомпіляції комп'ютерних програм, що дасть можливість внести відповідні

зміни до Закону України «Про авторські право та суміжні права» [2], які відповідатимуть змісту Директиви Ради Європейських Співтовариств 91/250/ЄЕС 14 травня 1991 року про правову охорону комп'ютерних програм [3]. Такі новели у законодавстві покращать правове регулювання авторських прав.

Ще однією групою об'єктів права інтелектуальної власності, правове регулювання яких зазнало змін, є засоби індивідуалізації учасників господарського обороту, до яких, зокрема, відповідно до законодавства України, належать знаки для товарів та послуг. Наприклад, одним із взятих на себе Україною зобов'язань, яке вже виконано, стало відкриття для загального доступу електронної бази поданих заявок на реєстрацію торговельних марок. Це дозволяє правовласникам вчасно відслідковувати подані заявки, які можуть порушувати їхні права інтелектуальної власності, та не допускати реєстрації недобросовісних торговельних марок шляхом подання заперечень, що зменшить кількість правопорушень у сфері недобросовісної конкуренції [4, С. 9]. Відкриття бази дає поштовх для подачі заперечень на стадії реєстрації торгової марки, зменшує кількість судових позовів, а також здешевлює процес оцінки доцільності реєстрації торговельної марки.

Понад те, реформування законодавства торкнулося строків невикористання торговельної марки для дострокового припинення свідоцтва. Так збільшення цього терміну з 3 років до 5 відповідає вимогам Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків 1891 р. [5], що, в свою чергу, дасть практичну можливість реалізовувати положення міжнародного акту щодо перетворення міжнародної заявки в національну, а також сприятиме ефективному здійсненню підприємницької діяльності.

Україна, згідно ч. 3 ст. 202 Угоди, зобов'язана охороняти географічні зазначення, які на разі охороняються спеціальним Законом України «Про правову охорону прав на зазначення походження товарів» [6]. У загальному Україна зобов'язується припинити використовувати близько 3000 географічних зазначень, які використовуються в країнах ЄС. Україна та країни ЄС здійснили обмін зазначень, які підлягають правовій охороні на території сторін Угоди. При цьому неправомірним вважається використання назви, що охороняється, перекладається, викладається у транскрипції або транслітерації чи супроводжується таким виразом, як «стиль», «тип», «спосіб», «який вироблений у», «імітація», «смак», «подібний».

Спори щодо використання географічних зазначень вирішуються спеціальним Підкомітетом з географічних зазначень і включає представників ЄС та України. Реєстрація географічного зазначення може бути анульована тільки країною, з якої такі продукти походять. Разом з тим сторони мають можливість доповнити перелік географічних зазначень, що охороняються.

В умовах євроінтеграції відбувається реформування і законодавства щодо охорони об'єктів патентного права, зокрема промислових зразків. На сьогодні основним актом правової охорони такого об'єкта інтелектуальної власності є

Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» [7], який передбачає наявність єдиного критерію патентоспроможності, а саме: новизни, яка дає можливість стверджувати, що до дати подання заявки на реєстрацію, або, якщо було заявлено пріоритет – до дати пріоритету, ніякий ідентичний промисловий зразок не був доведений до загального відома. Однак Угодою вводиться новий критерій – індивідуальний характер, про наявність якого можна стверджувати, якщо загальне враження на інформованого користувача, відрізняється від загального враження, яке справляє на інформованого користувача будь-який інший промисловий зразок, доведений до загального відома до дати подання заявки або до дати пріоритету, якщо він був заявлений [8, С. 33-34]. Нововведення є важливим для подібних промислових зразків, які охороняються в тому вигляді, в якому вони подані на реєстрацію.

Нарівні з зареєстрованими промисловими зразками охорона надаватиметься незареєстрованим промисловим зразкам, доведеним до загального відома. У такому контексті для українських правоволодільців з'явиться можливість вистребувати правову охорону на території ЄС строком до 25 років, який є збільшеним порівняно зі строком, що передбачений діючим законодавством в Україні.

Таким чином, Україна, взявши на себе досить широке коло зобов'язань у сфері інтелектуальної власності, реалізує можливість досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності та створення необхідних умов для європейської інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угоду від 16.09.2014 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 06.10.2017).
2. Про авторське право і суміжні права: Закон від 23.12.1993 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 06.10.2017).
3. Директива Ради Європейських Співтовариств року про правову охорону комп'ютерних програм: Міжнародний документ від 14.05.1991 91/250/ЄЕС // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_065 (дата звернення: 06.10.2017).
4. Ортинська М. Ю. Захист прав інтелектуальної власності українських підприємств при виході на ринки ЄС // URL: [http://cci.dp.ua/tl_files/data/study/FER\(pdf\)/Zaxist%20prav%20intelektualnoji%20vlasnosti%20na%20rinkax%20JeS.pdf](http://cci.dp.ua/tl_files/data/study/FER(pdf)/Zaxist%20prav%20intelektualnoji%20vlasnosti%20na%20rinkax%20JeS.pdf).

5. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків: Міжнародний документ від 14.04.1891 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_134 (дата звернення: 06.10.2017).

6. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон від 16.06.1999 № 752-XIV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/752-14> (дата звернення: 06.10.2017).

7. Про охорону прав на промислові зразки: Закон від 15.12.1993 № 3688-XII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3688-12> (дата звернення: 06.10.2017).

8. Юдіна Г. Співвідношення понять "новизна", "індивідуальний характер" і "своєрідність" промислових зразків у законодавстві Європейського Союзу та в проекті Закону України. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2013. – № 6. – С. 32–39.

Спільна О.В., здобувач 6 курсу Національної академії внутрішніх справ

Борцевич П.С., кандидат юридичних наук, доцент кафедри фінансового права та фіскального адміністрування Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКАМИ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ПРАВА НА УПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВОМ

В останні роки спостерігається зростання кількості створених товариств з обмеженою відповідальністю. Умовами цього є привабливість для засновників (учасників) товариства наявності обмеженого характеру інвестиційних ризиків, а також спрощення процесу створення внаслідок скасування законодавчих вимог щодо розміру статутного капіталу товариства. В процесі створення та функціонування товариства його учасникам необхідно зважати на те, що ефективність діяльності товариства з обмеженою діяльністю, як одного з виду господарських товариств, безпосередньо залежить від створеної системи корпоративного управління. Чітке розмежування повноважень органів управління товариства дозволяє оперативно вирішувати питання, що виникають в процесі його діяльності, забезпечуючи при цьому дотримання прав та інтересів учасників товариства. Вирішення стратегічних питань діяльності товариств, як правило, зосереджується у вищому органі товариства – загальних зборах учасників.

В товаристві з обмеженою відповідальністю загальні збори учасників відповідно до положень Цивільного кодексу України та Закону України «Про господарські товариства» наділені виключною компетенцією щодо вирішення питань затвердження основних напрямків діяльності товариства, внесення змін

та доповнень до статуту товариства, збільшення, зменшення статутного капіталу товариства, створення органів управління, вирішення питань щодо припинення товариства тощо. [1,2] Прийняття рішення з цих питань безпосередньо залежить від волі учасників товариства.

Враховуючи те, що товариство з обмеженою відповідальністю, є товариством об'єднання капіталів, визначальний вплив на прийняття рішень загальних зборів учасників має той учасник, хто володіє значною часткою в статутному капіталі товариства. Підтвердженням цьому є положення статті 58 Закону України «Про господарські товариства», відповідно до яких кількість голосів учасників товариства при прийнятті рішень загальними зборами учасників визначається пропорційно їх частці в статутному капіталі товариства. [2] Розмір частки учасника в статутному капіталі товариства визначається в процесі створення товариства та фіксується в статуті товариства. Положеннями частини 3 статті 144 Цивільного кодексу надано право учасникам товариства з обмеженою відповідальністю при його створенні внести в повному обсязі свій вклад до статутного капіталу товариства протягом одного року з моменту державної реєстрації товариства. [1] Отже, до закінчення першого року з дня державної реєстрації товариства розмір часток кожного з учасників в статутному капіталі встановлюється виключно статутом.

На практиці виникають випадки, коли учасники товариства з обмеженою відповідальністю не виконують свого обов'язку щодо внесення свого вкладу до статутного капіталу в повному обсязі до закінчення першого року з дня державної реєстрації товариства. В такій ситуації відповідно до положень статті 144 Цивільного кодексу України загальні збори учасників приймають одне з таких рішень:

- про виключення із складу товариства тих учасників, які не внесли (не повністю внесли) свої вклади, та про визначення порядку перерозподілу часток у статутному капіталі;

- про зменшення статутного капіталу та про визначення порядку перерозподілу часток у статутному капіталі;

- про ліквідацію товариства. [1]

Застосувати зазначені положення Цивільного кодексу України іноді практично неможливо, особливо, коли зазначена в статуті частка учасника товариства, який не сплатив її повністю (не вніс вклад), є значною та дозволяє учаснику блокувати прийняття зазначених рішень загальними зборами товариства. Бувають випадки, коли учасники товариства взагалі не ініціюють вирішення питання загальними зборами учасників щодо застосування наслідків невиконання певними учасниками свого обов'язку формування статутного капіталу. Це створює ситуацію невизначеності щодо подальшого порядку голосування на загальних зборах учасників та може суттєво заблокувати роботу товариства.

Варто вказати на існування суперечливої судової практики вирішення питань захисту прав учасників товариства, що повністю внесли свої вклади до

статутного капіталу, оскільки прийняття рішення про виключення учасника з товариства, який не виконав обов'язку щодо внесення свого вкладу до статутного капіталу, зменшення розміру статутного капіталу та ліквідації товариства в даному випадку є компетенцією загальних зборів учасників, а не суду.

Конституційний Суд України в своєму рішенні від 05 лютого 2013 року вказав на необхідність законодавчого врегулювання ситуації, коли загальними зборами товариства не приймаються рішення за наслідками невиконання учасниками обов'язку щодо формування статутного капіталу товариства, [3] фактично визнавши факт існування прогалини в законодавстві, що негативно впливає на права учасників товариства, що повністю внесли свої вклади до статутного капіталу товариства, проте позбавлені можливості в повній мірі впливати на діяльність товариства.

Отже, враховуючи вищезазначене, необхідною є розробка дієвого законодавчого механізму забезпечення діяльності товариств з обмеженою відповідальністю та захисту прав учасників товариства, що повністю внесли свої вклади до статутного капіталу товариства від неправомірної поведінки інших учасників товариства, які не виконують свого обов'язку щодо формування статутного капіталу товариства.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року (із подальшими змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003. – N 40. – Ст. 356.
2. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 № 1576-ХІІ // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003. – N 49. – Ст. 682.
3. Рішення Конституційного Суду України від 05.02.2013 року № 1-рп/2013 у справі за конституційним зверненням Товариства з обмеженою відповідальністю "Ліхтнер Бетон Львів" щодо офіційного тлумачення положень частини четвертої статті 58, частини першої статті 64 Закону України "Про господарські товариства" // Вісник Конституційного Суду України. – 2013. - № 2/2013. – С. 12.

Чугунова І.М. 4 курс 4 група ФФБС
Київський національний торговельно-
економічний університет

Науковий керівник: Василенко А.В.

кандидат економічних наук, доцент кафедри
фінансів Київський національний
торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна

Найголовнішим досягненням України за останні роки став Євроінтеграційний вибір українського народу. І хоча зараз вся увага прикута до безвізового режиму, не слід забувати про Угоду асоціації з ЄС, за якої Україна визначила основні напрями реформування Конституції, судової та правоохоронної систем, виборчого законодавства, протидії корупції, державного управління, економіки та податкової системи. Саме ці сфери є найбільш важливими для нас [1].

Україна конче потребує сталого зростання економіки та підвищення добробуту народу і розраховує досягти цієї мети на шляху євроінтеграції. Проте виявляється, що євроінтеграційні успіхи не такі вже й визначні, що зумовлено наявністю в ЄС низки проблем інтеграційного характеру. Жодні реформи в економічній, політичній та соціальній сферах не можуть відбутися без першочергових реформ які спрямовані на подолання корупції.

Нещодавно Верховна Рада України проголосувала за пенсійну та медичну реформу. Необхідність реформувати пенсійну систему назрівала вже давно, адже існує великий дефіцит Пенсійного фонду в 141 млрд грн (11% ВВП). Зараз в нашій країні 10 працівників забезпечують пенсійними виплатами 12 пенсіонерів. Як наслідок - велике навантаження на бізнес та мізерні виплати пенсіонерам.

Нова пенсійна реформа передбачає, що пенсія українцям буде нараховуватись з 60 років при стажі від 25 років. Люди, які мають стаж від 15 до 25 років мають змогу вийти на пенсію в 63 роки. Для тих, хто має стаж до 15 років дозволяється отримувати пенсію після 65 років. До 2028 року для виходу на пенсію звичайній людині потрібно напрацювати 35 років. Все це зроблено з метою, щоб не піднімати пенсійний вік. Передбачається, що мінімальний розмір пенсії після проведення пенсійної реформи в Україні у 2017 році зросте на 11%- до 1452 грн. [3].

Також пенсійна реформа передбачає відміну спеціальних пенсій для ряду категорій (працівники освіти, охорони здоров'я, журналісти, колишні чиновники, судді, прокурори) й скасування 15% податку для пенсіонерів, що продовжують працювати. Також уряд пропонує антиінфляційну формулу розрахунку пенсії, щоб уникнути її знецінення в разі економічних криз [3].

Якщо говорити про медичну реформу то вона є дійсно необхідною. В порівнянні з іншими країнами, які мають аналогічний рівень доходів, Україна витрачає набагато більше коштів на неефективну медицину- це понад 4% ВВП країни. При цьому, лікарі змушені працювати за мізерну зарплату, а громадяни не мають відповідної медичної допомоги. На початку червня Рада ухвалила у першому читанні законопроект щодо проведення медичної реформи. Вона передбачає зміну принципу гроші за ліжко-місця на так званий підхід «гроші ходять за пацієнтом». Це дасть змогу посилити конкуренцію, підвищити стандарти праці. Безумовно від якісних медичних послуг виграє і сама держава. Здорові працівники не потребують витрат на компенсацію лікарняних.

Своєчасно встановлений діагноз попереджує кількість інвалідів та безробітних. Відповідно до цієї реформи медичні послуги поділятимуться на три види: повністю безкоштовні, частково оплачувані державною та платні. Багато медичних послуг залишатимуться безкоштовними (близько 80%). В рамках реформи передбачається і перехід на закупівлю медичних послуг через єдиного національного замовника з 2018 року. Найбільше переваг медичної реформи помітять самі громадяни. Вони самостійно будуть обирати собі лікаря. При цьому немає значення де проживає людина. Платити за надання медичних послуг пацієнту не прийдеться. Відтак, медичні заклади та лікарі почнуть змагатись за найбільшу кількість клієнтів. Непрофесійні спеціалісти, а також лікарі із поганою репутацією залишаться без роботи [2].

Однією із найважливіших реформ є судова. Відповідно до неї передбачається впровадження «електронного суду» тобто здійснення судочинства із застосуванням інформаційних технологій. Учасники справи можуть брати участь у засіданні суду в режимі відеоконференції, не залишаючи свого житлового чи робочого приміщення. Проте для експертів та свідків може проводитись відеоконференція в приміщенні іншого суду. Окрему увагу в законопроекті приділено забезпеченню діяльності Верховного Суду. Так, рішення суду у конкретній справі переглядається у касаційному порядку Верховним Судом за відповідною скаргою лише один раз. За загальним правилом, Верховний Суд розглядає справи у складі колегії з трьох або більшої непарної кількості суддів. Також в рамках цієї реформи Прийнятий закон України «Про забезпечення права на справедливий суд», який передбачає механізм очищення суддівського корпусу, інститут суддівського досьє, прозорі правила формування Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, удосконалює процес добору суддів, відновлює роль Верховного Суду як найвищого судового органу в системі судів [5].

У 2017 почала реформуватись і система освіти. Відповідно до освітньої реформи був схвалений проект Концепції розвитку освіти на період 2015-2025 років.

Одним з перших напрямів Концепції є приведення структури освіти у відповідність до потреб сучасної економіки та інтеграції України в європейський економічний та культурний простір [4].

Відповідно до реформи освіти передбачається збільшити загальну тривалість навчання в школі (12 років), перехід з одного рівня освіти на інший буде здійснюватися лише із застосуванням зовнішнього незалежного оцінювання. У вищій та професійній освіті пропонується перейти на трирічний бакалаврат у рік першого випуску 12-річної школи та передбачити в університетах "нульовий" курс для осіб, які здобули повну загальну середню освіту за іншими профілем. Перехід до дворічної магістратури передбачений у рік першого випуску трирічного бакалаврату. Пріоритетом розвитку освіти є забезпечення рівного доступу та надання якісної освіти усім громадянам.

Отже, за останні роки у політичній, соціально-економічній та правовій сферах України відбулися значні зміни, проведено широкомасштабні реформи, що дає можливість зробити висновки відносно їх ефективності та доцільності.

Список використаних джерел:

1. Єфремов Олександр: На шляху євроінтеграції історична роль належить українському парламенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://partyofregions.ua/ua/news/5225ab79c4ca428918000065>
2. Напрямки медичної реформи в Україні 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sylnaukraina.com.ua/novini/napryamki-medichno%D1%97-reforma-v-ukra%D1%97ni-2017.html>
3. Пенсійну реформу прийняли: коли підвищать пенсії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://24tv.ua/pensiyna_reforma_v_ukrayini_2017_priynyali_koli_pidvishhat_pensiyi_v_ukrayini_n871852
4. Презентовано проект Концепції розвитку освіти до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eenu.edu.ua/uk/articles/prezentovano-proekt-koncepciyi-rozvitku-osviti-do-2025-roku>
5. Україна – ЄС: підсумки асоціації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investiciyi/ukrayina--es-pidsumki-asociaciyi.html>

Шульгін А.А. 12 група., 2м курс ФМТП.

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

науковий керівник: Тищенко Ю.В.,

к.ю.н., доцент Київський національний торговельно-економічний університет

ВПЛИВ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КРАЇНАМИ ЄС НА КОНСАЛТИНГОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ

Консалтингові правовідносини не слід розглядати виключно як вид господарської діяльності. Здійснення консультування також відбувається на міждержавному рівні. Такі відносини хоч і є різними за сферою правового регулювання, однак за самим механізмом є дуже схожими між собою.

Як зазначає В. І. Теремець до сьогодні не існує єдиної думки з приводу визначення поняття правовідносин, їх змісту, розуміння елементів їх структури тощо. Крім того, при конструюванні загальних понять у теорії правовідносин досі відсутні чіткі уявлення про те, які властивості є загальними для всіх

правових зв'язків, а які притаманні лише тому чи іншому типу або виду правовідносин [2, с.175]. Тому консалтингові правовідносини слід розуміти ширше, аніж вид цивільних правовідносин. Як і будь-які інші правовідносини, консалтингові мають власних суб'єктів права, зв'язок між цими суб'єктами та норми права, які врегульовують такі правовідносини.

Консалтингові правовідносини зустрічаються майже у кожній галузі права: цивільному, господарському, адміністративному, податковому тощо.

Значний вплив на розвиток національного права, та, зокрема, на правове регулювання правовідносин, відіграє заданий вектор зближення економічних, політичних, культурних та правових систем України до аналогічних систем Європейського Союзу.

Тому варто розглянути деякі аспекти міждержавного консалтингу, що набуває значного поширення на території України у зв'язку з асоціацією з Європейським Союзом, та, як наслідок, адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Вирішальним у даному питанні є підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [3] (далі- Угода), яка була підписана 27.06.2014 році та вступила в силу 01.09.2017 року.

Цілями цієї Угоди є сприяти поступовому зближенню Сторін, ґрунтуючись на спільних цінностях і тісних привілейованих зв'язках, а також поглиблюючи зв'язок України з політикою ЄС та її участь у програмах та агентствах, а також інші дії, які б могли зблизити у подальшому сторони (реалізація співпраці в сфері юстиції, посилення економічних та торговельних відносин тощо).

Проаналізувавши положення Угоди про асоціацію між Україною та країнами ЄС, ми можемо стверджувати, що основними вимогами, які перед нами ставить дана угода є забезпечення можливості консультування як між державними органами обох Сторін Угоди, а також забезпечення вільного консультування приватних суб'єктів із державними органами обох Сторін.

Також фактично стадія консультування є обов'язковою умовою при здійсненні зовнішньої політики України щодо інших країн.

Так, наприклад, відповідно до пункту 2 Статті 39 «Угоди з іншими країнами» визначено, що «Консультації між Сторонами відбуваються в рамках Комітету з питань торгівлі стосовно угод, що встановлюють митні союзи, зони вільної торгівлі або домовленості про прикордонну торгівлю та, у разі необхідності, інших основних питань, що стосуються їх відповідної торговельної політики з третіми країнами. Зокрема, у разі третьої країни, що приєднується до Європейського Союзу, такі консультації відбуваються з метою забезпечення прийняття до уваги взаємних інтересів України та Сторони ЄС, як викладено в цій Угоді».

На наш погляд, проведення обов'язкових консультацій пов'язаних із зовнішньою політикою значно звужує суверенітет України, оскільки зменшує автономність у прийнятті рішень як самостійного суб'єкта на світовій арені, крім того такий контроль в подальшому матиме негативний вплив на розвиток консалтингових послуг між країнами, які не є учасниками ЄС.

До позитивних аспектів підписання Угоди слід віднести надання консультацій Сторін щодо різних сфер, що значно пришвидшить вирішення проблем та визначить правове забезпечення посередницьких послуг, оскільки консалтинг є видом послуг.

Відповідно до статті 50 «Консультації» Угоди будь-яка зі Сторін має у відповідь на запит іншої Сторони надати можливість проведення консультацій стосовно конкретних питань, що можуть виникнути у зв'язку із застосуванням засобів захисту торгівлі. Такі питання можуть стосуватися, серед іншого, застосованої методології обчислення демпінгової маржі, зокрема різні коригування, використання статистичних даних, зміни в імпорті, визначення розміру шкоди та застосування правила щодо меншого мита.

Також визначено строк протягом якого має бути надана така консультація, відповідно до п. 2 статті 50 Угоди «Консультації необхідно проводити якнайшвидше, зазвичай протягом 21 дня після подання такого запиту». В Угоді містяться інші посилання на консультивання в залежності від присвяченого розділу (стаття 68, 77).

Проаналізувавши згадані положення Угоди, можна зробити висновок, що дане правове регулювання поширюється на відносини консалтингу на публічно-правовому рівні (між державами та іншими суб'єктами міжнародного права). І тому, слід відокремити ці відносини від цивільно-правового договору консалтингу.

Що ж стосується правового регулювання останнього, Угода містить норми, що дозволяють Сторонам вільно провадити господарську діяльність в сфері консультивання окремими суб'єктами приватного права, наприклад можливість постачання договірних послуг (стаття 110) фінансових послуг (стаття 125) тощо.

Як вже було зазначено, в Угоді визначено правовий режим консультивання між державами, проте також містяться положення щодо консультивання між органами публічної влади та приватними особами. Крім того розглядаючи консультивання в цивільно-правовому аспекті слід відзначити, що Угода визначає, що Сторони дозволяють надання послуг на своїй території постачальниками договірних послуг іншої Сторони, відповідно до умов, визначених в Угоді та у Додатках XVI-C та XVI-F до цієї Угоди щодо постачальників договірних послуг і незалежних фахівців. Зокрема такими послугами є: юридичні послуги; консультаційні послуги щодо оподаткування; послуги з управлінського консультивання; послуги, пов'язані з управлінським

консультуванням; пов'язані наукові послуги та послуги з технічного консультування.

Правовий режим такого посередництва визначається відповідно до обов'язків, що є результатом зобов'язань Сторін в рамках Генеральної угоди про торгівлю послугами 1994 року [1] стосовно в'їзду та тимчасового перебування постачальників договірних послуг.

Підрозділ 6 «Фінансові послуги» визначає правовий режим для наступних видів консультаційних послуг:

- послуги, що є допоміжними стосовно страхування, зокрема консультаційна діяльність, актуарні послуги, послуги з оцінки ризику та послуги з вирішення претензій.

- консультативні, посередницькі та інші допоміжні фінансові послуги з усіх видів діяльності, перелічених у підпунктах (1) - (11), зокрема довідки про кредитоспроможність і аналіз кредиту, дослідження та поради з питань інвестицій та портфеля цінних паперів, поради з питань придбання та корпоративної реструктуризації і стратегії.

Отже, підписання Угоди про асоціацію України з Європейським союзом значно розширює можливість отримання інформації, шляхом проведення консультування, з метою поліпшення та вирішення власних політичних, економічних, правових та інших проблем. Саме інститут консультування є тим запобіжним заходом який не дасть Сторонам договору вчинити помилки, та заподіяти негативним наслідкам. Також свій вплив дана Угода має і на ведення господарської діяльності, зокрема підписавши Угоду Сторони підтверджують свої обов'язки, що є результатом їхніх зобов'язань в рамках Генеральної угоди про торгівлю послугами 1994 року стосовно в'їзду та тимчасового перебування постачальників договірних послуг.

Список використаної літератури:

1. Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 року [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981_003

2. Теремець В. І. Загальна характеристика елементів структури податкових правовідносин / В. І. Теремець // Вісник Вищої ради юстиції. - 2012 - №1 (9).- С.175-188.

3. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони 16.09.2014, [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page

ДЛЯ ПОДАТОК